

Szerkesztőség: Hadórhivatal és nyomda: Bal. Reg. Ferd. Mand (József Köherceg-ut) 4. Telefon: 151. Sárogyincim: Közlöny. Arad. :: Az Aradi Nyomda Vállalat tulajdona. Kiadása és rotációs nyomása. Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak: Évente 1080, félre 540, negyedévre 270, havonta 90 Lej. Külföldre havonta 50 Lej. Kibb. :: Ezves szám 5 Lej. Vasárnap 6 Lej. :: (Bucurestiben 50 bani felár.) Hirdetések tarifa szerint ::

Nagy leépítés Aradon

Az aradi Astra-gyár újabb leépítéseket hajtott végre. Amint a gyár igazgatóságától értesülünk, számos munkást és tisztviselőt bocsájtott ez az ujesztendő kezdetén az az üzem, amely valamikor az ország egyik leghatalmasabb iparvállalata volt.

Könnyű volna a radikális hangú sajtó receptjét követni az események kommentálásában. Dörgedelmes szövegeket vetni papírra arról, hogy mennyire időszerűtlen ma növelni a munkanélküliek tömegeit. Vagy azt tenni szövé, hogy mennyiben hibás az Astra-gyár vezetősége 1500 munkás és 34 gyári tisztviselő elbocsájtásában. Hálás és hatásos lenne feltétlenül megírni azt, hogy amidőn a munkanélküliek százezei nyomorognak, még szaporítja számukat egy aradi gyárüzem.

Sarinos, ma a legtöbb támadó cikk, amely a polgári rend ellen iródik, ilyen fölületes forrásból születik. De ha egy kissé alaposabban betekintünk az események lényegébe, egészen más képet nyerünk. Ha a felszínes beállításokon túl szerzünk tisztá képet a helyzetről, akkor látni fogjuk, hogy nem a gyár az a zsarok, amely elbocsájtja munkásait. Meggyőződést szerezhettünk róla, hogy nem a kereskedő az a lelketlen tirannus, aki szélnök engedni alkalmazottait. Mindennek megvan a maga mélyreható oka. Az a logikus kényszerűség, amelynek folytán egyikük sem tehet másképp, mint ahogyan cselekszik.

Az aradi Astra-gyár egyik legnagyobb iparvállalata ma is Romániának. Ezt a hatalmas üzemet munkával rendszeresen maga az állam, illetve az államvasut igazgatósága látta el. Hogy mi a mai helyzet, azt elolvashatja olvasónk lapunk belső hasábjain. Annál meglepőbb ez, hiszen csak a napokban olvashattuk, hogy a CFR, külföldi gyárakban tett nagyobb megrendeléseket. Angol és francia vagongyárakban rendelt olyan árut, amit éppoly megfelelő kiállításban s ugyanolyan árértékhatna meg az Astrától is, — ha nem olcsóbban. Ez a tényleges helyzet. Ki vádolhatja ilyen körülmények között az Astra-gyár igazgatóságát azzal, hogy szaporítja a munkanélküliek számát? Hiszen maga a gyár is — munkanélküli.

Munkásokat csakis az a gyárüzem alkalmazhat, amely azokat foglalkoztatni tudja. Tisztviselőket csak az a vállalat tarthat, ahol azok nem kénytelenek tétlenül tölteni az egész napot, ahol megvan számukra a munkakészség, amely az üzem életét táplálja.

Tudjuk, hogy a CFR is súlyos anyagi viszonyok között áll. Tisztában vagyunk azzal, hogy nehézségekkel kell megküzdenie. De ha igaz az, hogy felszerelési szükségleteit külföldi rendelésekkel fedezi, ha idegen gyárakban dolgoztat, akkor a nehéz anyagi helyzet indoka nem menti a felelősség alól. Nem szolgálthat magyarázatot arra, hogy miért növeli indokolatlanul a belső munkanélküli tömegek számát.

Régebben, amikor az aradi vagongyár sokezer munkásnak adott kenyeret, ezt nem azért tette, mintha az akkori igazgatóságot humanista érzelmek vezették volna, hanem azért, mert sok munkája volt. Akkoriban alig kapott annyi munkáskezet, hogy a nála eszközölt megrendeléseknek eleget tehesen. A mostani igazgatóság sem rideg kíméletlenségéből bocsájtja el a munkásokat, hanem azért, mert nincs munkája. Az államvasutak vezetőisége vontta meg a munkaalkalmat az aradi Astra-gyártól s ha a kormány azt akarja, hogy a munkanélküliek száma ne gyarabodjon, akkor kövessen el mindent, hogy elsősorban a belső ipart táplálja állami megrendeléssel. Ha majd a CFR újra munkaalkalmat nyújt a gyár-

Pápai kitüntetést kapott Argetoianu pénzügyminiszter

Kitüntető szeretettel fogadták a pápai udvarnál — A pénzügyminiszter a konkordátummal kapcsolatos ügyek tárgyalását készítette elő — Aláírták a francia-román pótegyezményt

„Argetoianu rossz időt választott a kölcsönkérésre“

Rómából jelentik: Argetoianu pénzügyminiszter római tárgyalásait általános érdeklődés kíséri. Fonteanu római francia követ tegnap bankettet rendezett Argetoianu tiszteletére, a melyen a diplomáciai kar reprezentánsain kívül a római politikai élet számos kiválósága is megjelent. Tegnap délbén a pápa is kihallgatáson fogadta Argetoianut. A pápa a vatikáni könyvtár fogadószobájában látta vendégül Románia pénzügyminiszterét, akivel közel egy óras eszmecsere folytatótt. A római lapok jelentése szerint Argetoianut a pápai udvarban szinte kitüntető szeretettel és melegséggel fogadták.

A pápai kihallgatás után a román miniszter felkereste Pacelli bíboros-államtitkárát, akivel hosszas beszélgetést folytatott. Bucurestiben úgy hiszik, hogy a pénzügyminiszter ezen tárgyalásai alkalmával előkészítette Pop Valér dr. erdélyi miniszter tárgyalásait, aki — mint ismeretes — január 14-én Rómába utazik a konkordátummal kapcsolatos egyes ügyek letárgyalására. Pacelli bíboros ez alkalommal személyesen nyújtotta át a miniszternek a pápa kitüntetését, a IX. Pius-rend nagykeresztjét. A Vatikán hivatalos lapja, az Osservatore Romano meleg hangú cikkben foglalkozik Argetoianu római látogatásával és leszögezi, hogy a román államférfiu látogatása csak nagyon rokonszenves lehet, hiszen Rómába való érkezése után első útja Szent Péter templomába vezetett.

A francia sajtó nem bizik a kölcsön sikerében

Párisi jelentések szerint Argetoianu belügyminiszter párisi látogatásával kapcsolatban a francia Oeuvre rendkívül figyelemreemlítő cikket ír. A cikkben azt hangsúlyozzák, hogy ha a román miniszter azért érkezik a francia fővárosba, hogy Franciaországnak Nyugat- és Kelet-Európával kiépített ipari kapcsolatait próbálja együttműködésével még jobban összhangba hozni, úgy örömmel fogadják az érkezését. De ha azért utazik a francia fővárosba Argetoianu, aki egyben országának pénzügyminisztere is, hogy kölcsönt kérjen, úgy le kell szö-

gezni, hogy igen rosszkor választotta meg rá az időt.

Tegnap délbén különben Rollin francia pénzügyminiszter és Dinu Cesianu, párisi román meghatalmazott miniszter aláírták a francia-román kereskedelmi pótegyezményt, mely kiegészíti a korábban létrejött román kereskedelmi megállapodást. Az egyezmény legfontosabb feltételei szerint Franciaország egy bizonyos gabonakontingens átvételére kötelezi magát azokkal a kedvezményekkel szemben, melyeket a román állam nyújt a francia iparcikkeknek Romániába való behozatalára.

Francia kedvezmény a román gabonának

A megegyezésben Románia lényegesen csökkentette és kedvezményes tarifában részécsitette a francia műselyem, muszlin, parfüm-árúk és az autómobilok, valamint az autómobilalkatrészek behozatali vámiát. Franciaország ezzel szemben hasonló kedvezményeket nyújt a román gabonának és tengerinek és egy meghatározott kontingens átvételére kötelezte magát.

Az Adeverul megerősíti azt a hírt, hogy Titulescu nem jön Bucurestibe, hanem Párisban találkozik Argetoianuval és lehetséges, hogy Londonba is elkíséri a pénzügyminisztert. Politikai körökben nem keltett meglepetést Titulescu elhatározása, mert egészségi állapota sem teszi alkalmassá, hogy a hosszú bucuresti-i utat megtegye és rövid idő múlva visszautazzék Lausannebe. A nemzeti-parasztpárt részéről élénk érdeklődéssel várják, mi lesz Titulescu hazaérkezésével és lehetséges, hogy Mihalache Londonba utazik, hogy a párt ügyében Titulescuval megbeszéléseket folytasson.

Iorga miniszterelnök, Pangal külügyi sajtófőnök, Dinu Cesianu párisi követ és Someriu külügyi államtitkár ma délelőtt hosszabb telefonbeszélgetést folytattak Bucuresti és Páris között. Someriu közölte a miniszterelnökkel, hogy Argetoianu pénzügyminiszter pénteken érkezik Párisba, ahol január 17—18-ig marad.

Japán csapatok elfoglalták Mandzsuriát

Peking irányában nyomulnak előre — Kína csapatokat gyűjt a város védelmére

Nankingból jelentik: A mandzsuriái japán csapatok elérték a tulajdonképpeni Kína határát és elfoglalták Sang-Ha-Kvant, ahol a kínai nagy fal véget ér. Ezzel Japán biztosította magának a Mandzsuria fölötti ellenőrzést.

Yen washingtoni kínai követet, Sze dr. utódként kinevezték a népszövetségi tanácshoz Kína képviselőjeként.

Moszkvából jelentik: A legújabb táviratok arról adnak jelentést, hogy a japán reguláris

csapatok megkezdték tervszerű előnyomulástukat Csing-Tauból Peking felé. A hírt igazolni látszanak azok az intézkedések, amelyeket a kínai hadvezetőség főparancsnoksága tett, amennyiben nagyarányú csapatösszevonásokat eszközöltek a tien-csini frontszakaszon, amely Peking főváros közvetlen védelmét szolgálja. Moszkvai jelentések szerint minden jel arra vall, hogy Japán Pekinget föltétlenül el akarja foglalni.

nek, akkor ennek is módjában lesz kenyeret juttatni a munkások ezreinek. Azok a rosszhiszemű uszítók, akik legszívesebben az Astra-gyár vezetőségének bünéül rónák fel az itteni munkanélküliség növekedését is, jól tudják, hogy a gyár érdeke azt követeli, hogy a csarnokaiban teljes üzembn zakatoljanak a gé-

pek, hogy ne legyen egyetlen pihenő esztergápad sem s a magasba nyuló kéménvóriások füstje azt jelezze, hogy az üzembn üjel-napal lázas munka folyik. Ez a gyár is üzleti vállalkozás, amely nem épült érzelmi alapon sehol a világon. Az ilyen ipartelep gazdasági pilléreken nyugszik.

Meghalt Hamangiu igazságügyminiszter

Régóta szenvedett szívbajban — Hajnalban, váratlanul érte a katasztrófa — Még nem döntöttek utódjáról

Bucurestiből jelentik: Hamangiu igazságügyminiszter ma reggel szívszélhűdés következtében hirtelen meghalt.

Hamangiu már régóta szenvedett szívbajban és minden évben Krisbádban kezelte magát. Az elmúlt év nyarán az igazságügyminiszter hivatali elfoglaltsága miatt nem tartotta meg szokásos kuráját és nem gondolt arra, hogy ez a mulasztása végzetes lehet. Tegnap még résztvett a vízkeresztünnepségeken és kedélyesen elbeszélgetett a megjelent előkelőségekkel. A délután családjával körében töltötte és este rendes időben lefeküdt. Éjjel 4 órakor rosszul lett és orvosa injekciókkal próbált eredményt elérni, de hasztalanul — az igazságügyminiszter szíve reggel 5 órakor megszűnt dobogni.

A mai nap folyamán a kormány tagjai és a család barátai fejezték ki részvétüket a gyászolóknak. Az igazságügyminiszteriumra és az igazságügyi középületekre kitűzték a gyászlobogót.

Hamangiu 1867. december 31-én született, tehát néhány napja múlt 64 éves. 1894-ben a bucuresti-i törvényszék ügyészévé nevezték ki, 1902-ben kapta meg a főügyészi kinevezését, 1905-ben jasi-i táblai ügyész lett. Innen Galatiba, majd Craiovába helyezték át, majd a ranglétrán előhaladva elérte a semmitörvénybírói rangot. 1915-ben kilépett a bírói karból, majd 1918-ban Marghiloman jasi-i kormányában az igazságügyi államtitkári rangot nyerte el. Háború után semmitörvénybíró tanácsosnak nevezték ki és ezt a helyet töltötte be mult év áprilisáig, amikor Iorga meghívta kormányába igazságügyminiszternek. Hamangiu igen dolgozó, munkás ember volt. A jogi irodalom terén is értékes munkát fejtett ki és erősen gazdagította a Pandecta irodalmát. Az irodalmat

egyébként anyagilag is nagymértékben támogatta és néhány évvel ezelőtt az Akadémiánál 5 millió lejes irodalmi alapítványt tett.

Eddig még nem döntöttek, hogy utódjául kit neveznek ki. Istrate Nicescu és Vasilescu Valjean nevét kombinálják, de szó van arról is, hogy Valcoviciu miniszter veszi át Hamangiu örökét.

Brüning két kérdése, amelytől Hindenburg további elnöksége függ

Brüning, Groener és Hitler tárgyalásai — Hindenburg nem akarja személyét választási harcoknak kiténni —

Berlinből jelentik: Hindenburg német birodalmi elnök újbóli megválasztásával kapcsolatban Brüning birodalmi kancellár és Groener hadügyminiszter ma hosszabb megbeszélést folytatott Hitler Adolffal, a nemzeti szociálistapárt vezérével. A megbeszélések a küszöbön álló politikai események, valamint — mint már említettük — a birodalmi elnök személyének kijelölésére vonatkozólag történtek.

A tárgyalások híre politikai körökben a szenzáció erejével hatott és főleg Németországban általános feltűnést keltett. Franciaországban, ahol szintén értesültek a birodalmi elnök és a nemzeti szociálistapárt vezéré között megindult tárgyalásokról, a hír rendkívüli idegességet váltott ki. A tanácskozásokról egyébként a késő éjszakai órákban az alábbi hírek szivárogtak ki:

Brüning kancellár mindenütt az iránt tapogatózott, hogy Hitler hozzájárul-e ahhoz, hogy továbbra is Hindenburg maradjon a birodalom elnöke. Ugyanakkor aziránt is érdeklődött, hogy milyen módzatok mellett szavaz-

Matuskát »kikölcsönzik« Németországnak

Helyszíni szembesítést tartanak Jüterbognál,

Berlinből jelentik: A „12 Uhrblatt“ értesülése szerint az osztrák igazságügyi hatóságok „kikölcsönzik“ a közeljövőben Matuskát, a vonatbontó tömeggyilkost. A lap értesülése szerint erre ígéretet a potsdami vizsgálóbírónak tettek, aki a jüterbogi merénylet helyszínén akar szembesítéseket eszközölni. A feltűnést keltő híradásról Bécsben nem tudnak semmit.

ná meg a nemzeti szociálistapárt Hindenburg elnökségét. Köztudomású, hogy Hindenburg csak akkor vállalja a jelöltséget, ha a polgári pártok és a szociáldemokraták nem állítanak vele szemben ellenjelöltet, mivel nem akarja személyét választási harcoknak kiténni. Brüning a következő két kérdést tette fel Hitlernek: 1. Ha a nemzeti szociálisták lemondanak arról, hogy ellenjelöltet állítsanak Hindenburgnak, akkor a kormány közölheti-e a birodalmi elnökkel, hogy őt jelölik újból erre a tisztségre? 2. Megszavaznak-e a nemzeti szociálisták a birodalmi gyűlésben egy olyan törvényt, amely meghosszabbítja Hindenburg mandátumát?

A nemzeti szociálistapárt szavazataira itt azért lenne szükség, mivel a törvény csak a szavazatok kétharmadának elérésével emelkedhet jogerőre. Ha a nemzeti szociálisták elfogadják ezt a feltételt, akkor Hindenburg beleegyezik a jelölésbe. A Brüning-kormány terve az, hogy Hindenburgot ne válasszák meg újból a birodalom elnökévé, hanem csupán hosszabbítsák meg elnökségét, amíg a jóvátétel kérdése elintézésre nem nyer.

Félóra a budapesti Nemzeti Színház muzeumban

A színházba járó közönség nem is tudja, hogy sokszor mindaz, ami a színházzal kapcsolatos és nem lényege a színháznak, sokkal érdekesebb, mint maga a színház. Így például a Nemzeti Színház közönsége, amely estéről-estére fölkeresi a Népszínház épületében Magyar ország legelső drámai együttesét, tapsol neki, bejárja az épület előcsarnokait, karzatjait, megfordul páholyaiban, vagy zeg-zugos folyosóin, nem is tudja, hogy a színházépülettel kapcsolatosan a szomszédos Csokonai-uccában a régi Népszínháznak van még egy helyisége. Egy háromemeletes, vörös téglából épült házról van szó, amely szintén a régi Népszínház tulajdona s amelyet az állam éppen úgy bérel, mint a Népszínház épületét. Aki megfordul a Csokonai-uccában, annak feltűnik a nagy, íves ajtókkal ellátott épület, amelyből hatalmas kémény és egy még hatalmasabb viztorony emelkedik ki. Ez a Csokonai-ucca három szám alatt lévő háromemeletes épület arról nevezetes, hogy régebben itt laktak a Népszínház igazgatói, titkárai, ma pedig itt van a Nemzeti Színház egész ruhatára, butortára, butorműhelye, vizellátó készüléke s egész a közelmúltig itt volt a központi fűtés is.

Mindennél azonban fontosabb az a két szoba és a hozzátartozó nagy előszoba, amely a harmadik emeleten húzódik meg szerényen, de annál értékesebb kincseket tartalmaz. Mert amíg a földszinten Füstös mester (így hívják a Nemzeti Színháznál) a színház szerepkiosztója lakik, s a diszlettár egyik része, a butorraktár és a butorműhely van, az első emeleten a teljes női ruhatár, a második emeleten a teljes férfi ruhatár, a harmadik emelet említett két szobája a Nemzeti Színház könyvtárának és muzeumának jut. Nem is jól mondottuk, mert tulajdonképpen az egész magyar színészet története van összesűrűsítve azokban a színlapokban, szobrokban, képekben, könyvekben, sugópéldányokban, amelyeket itt a Csokonai-ucca három számú ház harmadik emeletén őriz Pa-

taky József, a Nemzeti Színház illusztris tagja, a színház muzeumának őre és könyvtárosa.

Ha az ünnepi estéket látogató közönség néha feltéved a Nemzeti Színház első emeletének előcsarnokába, ott igen ügyesen és tanulmányosan összeválogatott színésztörténeti és színház-történeti relikviákat láthat. Így volt ez a Vörösmarty-, Katona-, Kisfaludy-ünnepségeken s legutóbb pedig Szentgyörgyi István halálakor. Ezek a kiállított tárgyak, elsárgult színlapok és gyűrött sugópéldányok csak izelítők abból a nagy anyagból, amely a Csokonai-uccai ház harmadik emeletén van összegyűjtve. Ennek az anyagnak értéke annál nagyobb, mert egész a közelmúlt évekig alig tudtak róla s csak Pataky József nagy szorgalma gyűjtötte össze, részben ajándékozás, részben vétel útján. És most, a muzeum két szobájában őriz ezeket a drága kincseket. Igaz, hogy a Nemzeti Színház épületében, Pataky József öltözőjében, is van egy ugynevezett kézikönyvtár, ahol a műsoron lévő darabok sugó- és rendezőpéldányai vannak, de a nagyobb anyag, a magyar színészet és a Nemzeti Színház hőskorának leg többnyire kézzel írott, megbecsülhetetlen értékű emlék gyűjteménye a Csokonai-uccában van. És a Nemzeti Színház könyvtára és muzeuma büszkélkedhetik azzal, hogy tulajdonképpen az egész magyar színészet történetét őriz muzeumának emlékeiben.

1790-től szokták számitani a magyar színészet történetét, Kelemen Lászlóék működésétől, aztán következik a kolozsvári színészet, a régi pesti színészet, a Rondellában és a Várban, majd a kassai színészet s aztán a Nemzeti Színház megalakulása, a pozsonyi színészet és így tovább. Mindez csak száraz adat, de ahogy Pataky József állítja, tulajdonképpen a Nemzeti Színház bölcsője már itt ringott, mert mind ez az uttörés a magyar színészet legjobbait adta és tulajdonképpen a hajlék nélküli Nemzeti Színház volt. A két szoba a harmadik emeleten tehát megbecsülhetetlen kulturtörténeti értékkel rendelkezik. A nagyobbik szobában van a Pataky József által katalogizált nagy kézi könyvtár s a vitrinekben több színésztörténeti

emlék. Így egy színlap 1795-ből Kolozsvárról, majd 1793-ból a pesti Rondella egy színlapja, újabb színlap 1807-ből, II. Gaszner, vagy a megfőkezett feleselő, ez a darab nem más, mint a Makrancos hölgy.

A kisebb szobában, amely egyben Pataky József hivatali helyisége, van a muzeális könyvtár, 1790-től egészen a hatvanas évekig. Itt vannak a nagyobb értékű muzeális tárgyak. A Nemzeti Színház első színlapja, 1837 augusztus huszonkettedikéről. (Árpád ébredése, Belizár.) Több metszet látható a régi Nemzeti Színházról. Eredeti Katona József és Arany János kéziratok, Lendvai Márton egy levele, Szigligeti levele Katona József édesanyjához, a Bánk bán első előadásának színlapja, 1838. február 15-ről Kassáról. Egressy Gábornak, Szerdahelyi Kálmánnak, Prielle Kornéliának, Nagy Imrének, Pethes Imrének, Tóth Imrének, Jászai Marinak, Blaha Lujának emléktárgyai. Itt van egy vitrinben a nemrégiben meghalt Szentgyörgyi István karikás ostora, csikós fővege és egy emlékszalagja, amelyet a Burg-színház művészeitől kapott bécsi vendégszerplése idején. Látható itt néhány hajszál Katona József koporsójából, Szigligeti Csikósának eredeti példánya, Jászai Mari Medea ládája, Vörösmarty halálának gyászjelentése, Wagner Richárd egy eredeti levele, amelyben Richter János ajánlja karnagynak, Jászai Mari karosszéke, egy diszalbum 1869-ből, amelyet Radnóthfay Nagy Sándor intendáns kapott a színház tagjaitól. Ugy látszik régente szokásos volt, hogy az intendánsok kaptak ilyen albumokat. 1900-ban Festetich Andor gróf igazgató is kapott egy gyönyörű bőrfaragású albumot. Czanyuga Emma színésznőnek is van egy igen értékes albuma, amelyben kortársainak, a Nemzeti Színház férfi és női tagjainak fényképei vannak. Ezeket a színésztörténetileg megbecsülhetetlen értékű albumokat mind Pataky József gyűjtötte össze.

A látogató szívesen elgondolkozik a magyar színészet öt- és hőskorának emlékei között, amelyek immár száznegyven esztendő színház-történetét ölelik fel.

Az aradi Astra-gyár a CFR-rendelések hiánya miatt munkásainak kétharmad részét elbocsátotta

Harminnégy tisztviselőnek felmondott az igazgatóság — Miért nem érkeznek CFR-rendelések az aradi Astra-gyárba? —

Vigyázó László Astra-gyári

Arad társadalmi rétegeit hónapok óta élesen foglalkoztatja az a mozgalom, amely a munkanélküliek segélyezését célozza. Az akció, mint ismeretes, a város vezetősége folytatja és abban a jótékony egyesületeken kívül a város társadalmának jóformán minden rétege részt vesz. A városházán külön hivatalban írják össze a munkanélkülieket és azoknak családtagjait, hogy aztán ellátásáról gondoskodjanak. Azoknak a száma pedig, akik az utóbbi napokban a városháza munkanélkülieket összeíró hivatalában jelentkeztek, feltűnően megsaporodott.

Ez a jelenség pedig szomorú állapotát képezi az egyik aradi nagyipari vállalat, az Astra-gyár életének, mert a munkanélkülieknek ez az újabb csoportja az Astra-gyár volt munkásaiból rekrutálódott. Még az elmúlt év végén megemlékeztünk arról, hogy a CFR, tetemesen redukálta az Astra-gyárnál megrendeléseit és hogy ezért a vállalat vezetősége kénytelen lesz nagyobbarányú munkáselbocsátásokat eszközölni. A CFR, szokott megrendeléseit tényleg nem érkeztek meg. A felmondást pedig tudomásul adták az érdekelt munkásoknak és tisztviselőeknek. Az Astra-gyárban, amely valamikor az ország egyik legnagyobb ipari vállalata volt, csaknem teljesen megszűnt a termelő munka és egyelőre még nagy kérdés, hogy mikor fog ismét megindulni és hogy — ha csak ideiglenesen is — nem-e lesz kénytelen az Astra-gyár teljesen beszüntetni működését.

Újabb munkáselbocsátások előtt

Az elbocsátásokról, a jövő kilátásairól az Aradi Közlöny munkatársának alkalmá volt beszélni Vigyázó Lászlóval az Astra-gyár vezérigazgatójával, aki a következőket mondotta:

— Az elbocsátások valóban megtörténtek. Addig, amíg a gyárban eddig kétezerháromszáz munkás dolgozott, most csak körülbelül nyolcszáz munkást tudunk foglalkoztatni, a többit pedig kénytelenek voltunk elbocsátani. A tisztviselők közül pedig harminnégynek mondtunk fel. Jelenleg a gyárban még százhusz tisztviselő működik. Abban az esetben, ha nem érkeznek be újabb rendelések, akkor minden valószínűség szerint kénytelenek leszünk a megmaradt tisztviselők tekintélyes részének is felmondani. Nem lehetetlen az sem, hogy újabb munkáselbocsátásokat leszünk kénytelenek eszközölni. Minden természetesen attól függ, hogy lesz-e munkánk, kapunk-e megrendeléseket. Az elmúlt években rendszerint már ebben az időben, január elején megkaptuk a CFR, rendeléseit, amelyeknek alapján aztán összeállíthattuk munkatervünket. A CFR, ezidei redukált költségvetésének, valamint szerződésünk értelmében az idej megrendelések az elmúlt éveknek csak ötven százalékát fogják kitenni. Mindeddig azonban a rendeléseket nem kaptuk meg.

Vigyázó vezérigazgató nyilatkozata szerint tehát késik a CFR, megrendelése, amely az elmúlt éveknek csak felét tenné ki. Egyes bucuresti-i lapok arról is írják, hogy az államvasutak nagyobb megrendeléseket eszközöltek Angliában akkor, amikor itt, az országban munkások százait kénytelenek elbocsátani egy vállalat — épp a CFR, rendeléseinek hiánya miatt. Ezeket a híreket nem lehet ellenőrizni és azok hivatalos helyről mindeddig nem nyertek megerősítést. Lehet, hogy megfelelnek a valóságnak, lehet, hogy nem.

részét elbocsátotta

— A teljes szombeszünetelés réme —

vezérigazgató nyilatkozata

Egyelőre azonban az lenne a legszükségesebb, hogy a CFR, haladéktalanul tegyen eleget azoknak a kötelezettségeknek, melyeket szerződésileg vállalt eszközölje a költségvetésében előirányzott rendelkezéseket és tegye lehetővé azt, hogy az Astra-gyár — ha már nem vehet fel újabb munkásokat és tisztviselőket — legalább jelenlegi redukált tisztviselő- és munkás-létszámát tarthassa meg és ezzel egyuttal módot adjon arra, hogy ne legyen kénytelen becsukni kapuit, megszüntetve termelését az ország egyik legjobban felszerelt, legnagyobb iparvállalata.

Aradon letartóztattak két bucuresti-i inspektort

A feketeszesz-ügy nyomozásának újabb szenzációja — Nehány napon belül érdekes letartóztatások várhatók — Taranu Victor pénzügyi vezérfelügyelő nyilatkozata

Általános feltűnést keltett, amidőn a feketeszesz aradi vizsgálatainak során felmerült Zarma Satir és Peacha Tache bucuresti-i inspektorkor neve is, akik ellen konkrét vád merült fel, hogy hivatali állásukat zsarolásra használták fel. Moldovan Sabin dr. delegált vizsgálóbíró — mint az Aradi Közlöny jelentette — kedden este a késő éjjeli órákig hallgatta ki a két földművelésügyi felügyelőt, valamint azt a szeszkereskedőt, akitől egyenként 30.000 lejt vettek fel. A szembesítések alkalmával, amelyeket Moldovan Sabin dr. vizsgálóbíró fogatosított, beigazolást nyert, hogy az összeg felvétele tényleg megtörtént, azzal az ígérettel, hogy ennek ellenében a szeszkereskedő kérvényét kedvezően fogják elintézni. A kihallgatások és szembesítések megtörténte után a két miniszteri felügyelőt rendőri felügyelet alá helyezték és szállodai szobájuk előtt az éjszaka folyamán már állandó rendőrséget állított. Szerdán reggel ismét megjelentek Moldovan Sabin dr. vizsgálóbíró előtt, aki kihirdette előttük az előzetes letartóztatásról szóló végzést és Zarma Satirt, valamint Peacha Tachet az aradi ügyészség fogházában helyezték el.

A letartóztatással kapcsolatban alkalmunk volt beszélgetést folytatni Taranu Victor pénzügyi vezérfelügyelővel, aki a következőket mondotta:

— A feketeszesz-panama kivizsgálása az

Rejtélyes körülmények között eltűnt egy aradi uriaszony

A férj azt hiszi, öngyilkos lett a felesége

Rejtélyes bejelentést tett ma a rendőrségen Kapriva Vincenti 44 éves Astra-gyári tisztviselő. A tisztviselő bejelentésében arról számolt be, hogy felesége a tegnapi nap folyamán nyomtalanul eltűnt és attól tart, hogy az asszony öngyilkosságot követett el.

Kapriva ezt a feltevését a következőkre alapítja: Az asszonynak első házasságából van egy felnőtt fia, aki Budapesten kereskedő. A napokban egy levelet kapott fiától, aki keservesen panaszkodik a súlyos gazdasági viszonyok miatt és azt írja, hogy rövidesen csödbe kerül. Ez a levél azt asszonyt állítólag rendkívül elkéséltette és Kapriva Vincenti véleménye szerint könnyen lehetséges, hogy felesége ennek a levélnek a hatása alatt olyan lelkiállapotba került, hogy a Marosba ugrott. A rendőrség a tisztviselő bejelentése alapján megindította a vizsgálatot és különösképpen abban az irányban terjesztette ki a nyomozást, hogy mennyiben forog fenn az öngyilkosság valószínűsége.

ünnepek elmúltával újult erővel indul meg és a két földművelésügyi felügyelő letartóztatása csak bevezetése volt a további letartóztatásoknak, amelyeket Moldovan Sabin dr. delegált vizsgálóbíró a közeli napokban — tehát már holnap és holnapután — elrendel. A letartóztatásoknál meglepetésszerűen kerülnek majd felszínre új nevek, akiknek bűnösségére a nyomozás csak most hozott össze megfelelő adatokat és bizonyítékokat. A jövő hét folyamán történik meg a visszaélésekkel vádolt Anastasiu aradi szőlészeti felügyelő kihallgatása is, akinek működésével kapcsolatosan jegyzőkönyvek vannak a hatóságok kezei között, amelyeket Anastasiu, mint a pénzügyminisztérium delegáltja irt alá. Tudvalevő, hogy Anastasiunak megbízatása nem volt — mondotta a vezérfelügyelő — és az általa felkeresett szeszkereskedőket és gyárosokat azzal félemlítette meg, hogy bizonyos és általa felfedezett visszaélésekről jegyzőkönyveket vesz föl, ha a kért összeget nem fizetik ki részére. Ezeknek az adatoknak az alapján történt a kihallgatás.

A tegnapi nap folyamán letartóztatott két miniszteriumi felügyelő ügyével holnap foglalkozik az aradi törvényszék vádtanácsa.

Itt írjuk meg, hogy a feketeszesz egyik letartóztatottját, aki súlyos tüdőbajjal került az aradi törvényszék fogházába, ma orvosi rendeltetésre az aradi kórházba szállították be.

**Emil Jannings,
Renate Müller,
Oga Tschekova,
Hans Moser,
Max Güllstorff,
Willy Prager**

vezetnek abban a díszes művészgárdában, amelyet az UFA frontba szőlített az

ISTENEK KEGYENCE

című németül beszélő, zenélő és éneklő filmjátékban.

HEINRICH GEORGE, a Sing-Sing felejthetetlen főszereplője egyéniségéhez és kiváló művészetéhez méltó szerepet vállalt a

BERLIN, ALEXANDERPLATZ

film-drámában — ebben a végig izgalmas, nagyszerűen felépített, a nagyvárosok rejtélyes alvilágát bevilágító képben. Partnereikül sikerült a legválogatottab típusokat elsőrendű szereposztásban megnyerni, úgy, hogy a rendkívül hálás témán kívül a szereplő világmárkák is eleve biztosították a bekövetkezett világsikert.

A CENTRAL- és SELECT-mozgók legközelebbi műsorából.

Báró FEST FEDOR regénye

Miért helyezték gondnokság alá a volt bucaresti-i magyar ügyvivőt? — Fest Fedor báró sikerei Bucarestiben — Sulyos kártyaadósságok — A könnyelműség sodorta tragikus helyzetébe — A báró hegvesztett lesz — Egyetlen ut a megmentésre

Rövid kis hír, eldugva a napilapok sikáto-raiban, báró Fest Fedort, az ismert diplomátát gyöngélművészet címén gondnokság alá helyezték. Erről a hírről sokat beszéltek előkelő és jól informált körökben s a dolog tényleg megérdemli, hogy hosszabban foglalkozzunk vele.

Apja a temesvári Kereskedelmi és Iparkamara elnöke volt. Fedor most negyven éves lehet, diplomata, felesége Vojnich Sándor lánya, egy gyermekük van. Három év előtt került Bukarestbe Villani báró, a követet Párisba helyezték és Fest Fedor lett az ügyvivő. Ekkor már sokat beszéltek arról, hogy könnyelmű adósságokat csinált és sokat kártyázik, de tehetséges embernek ismerték feljebbvalól. Fest Fedort nagyon megszerették Bukarestben, nemcsak a románok, hanem az egész diplomáciai kar rajongott érte. Ha megjelent éjjel valamelyik mulatóhelyen, valóságos harc indult meg érte, hogy kinek az asztalához üljön.

Kedves, okos ember, száraz humorral adott elő, szeretett mulatni, énekelni, szerette a cigányt s a zenét, mindig jókedve volt, mindig jó hangulatban érkezett, felvillanyozta a társaságot. De nemcsak a mulatóhelyen lehetett használni, megállta a helyét, mint követségi ember, főkérdemének tartották, hogy nemcsak politizált, hanem gazdasági ügyekkel foglalkozott. Ha például a Ganznak valami megrendelésre volt szüksége Bukarestben, Fest nem nyugodott, míg a megrendelést meg nem szerezte. Ha nem lett volna könnyelmű, ha nem lett volna a világ legelbizakodottabb kártyása, ha nem lettek volna egyéb költséges passziói, melyeket nem tudott egyenes uton fedezni, Fest Fedor bizonyára nagy karriert futott volna be.

A bohém diplomata

Az biztos, hogy sohse csinált volna inkorrekt dolgot, ha vagyon állt volna mögötte. De szegény volt s könnyelmű volt, nem tudott lefeküdni, szerette a zajt s az éjjelezést s bár soha nem ivott, ez az élet nagyon sok pénzbe került, mindenféle váltókat irt alá s mikor már kölcsönt se kapott, úgy szerzett pénzt, ahogy nem szabadott volna. Attól, hogy valaki a legkönnyelműbb ember, lehetnek jó oldalai is. Sőt. Fest Fedor képes volt szegény magyarok ügyeiben hetekig szaladgálni Bukarestben s nem nyugodott addig amíg el nem intézte. Ugyanakkor a saját ügyeit elhanyagolta, levelekre nem válaszolt, aktákat elintézetlenül hagyott, fűtyült a nagyképűsége, utálta a bürokratákat, érdekes, tehetséges ember volt, csak nem született hivatalnoknak. Nemcsak a román hatóságok és a román miniszterek előtt volt respektusa, hanem megnyiták előtte olyan ajtók, amiken keresztül hazája érdekében fontos lépéseket tehetett. Maniú volt miniszterelnök különösen szerette s mikor Fest Fedort elhelyezték Bukarestből, Maniú meghatott hangon mondta egy vacsora alkalmából, hogy nagyon sajnálja, hogy elmegy Fest, mert úgy érzi, hogy nagyon sokat tudott volna tenni a magyar-román közzeledés érdekében. Fest Fedor tehetségét, rendkívüli esztét, szerencsés modorát ellenségei is méltányolják. Mégis el kellett őt helyezni, mert könnyelműsége határt nem ismert s nem lehetett semmiféle jóakarattal tartani. Mikor Károlyi Gyula lett a külügyminiszter, Fest érezte, hogy vége van. Károlynak egyik legelső ténykedése volt, hogy Fest Fedort visszahívta Bukarestből.

Szófiába helyezték körülbelül egy éve, de azt a helyét már nem foglalta el. Elutazott ugyan új állomáshelyére, tisztelgett is a királynál, lakást is nézett magának, de közben bizonyos bönokról kezdtek beszélni s már nem lehetett segíteni rajta. Szó volt arról, hogy nem csinálnak botrányt, egy évre nyugdíjazták, talán el tudja intézni az ügyeit. Felhívták a budapesti külügyminisztériumba, tudta, jól, hogy

életéről, karrierjéről van szó, de félt a kellemetlen felőráról, eldobta magát az ügyet s egyszerűen nem ment fel az idézésre. Mikor egy hét múlva felment, már minden el volt intézve a véletelig. Kegyesített lett egészen, nem maradhatott tovább állami kötelességekben. A dolog megrendítette, de este már a Nemzeti Kaszinóban kártyázott s bizonyára nem volt egyéb gondja, mint az, hogy legyen elég zsetonja és partnere. Nem szólt legjobb barátainak egy szót se, hogy mi történt vele. Látszólag nem látszott rajta semmi, nevetett, cigarettázott, örült, ha nyert egy partit és egyéb se érdekelt, mint az, hogy este hol fog vacsorázni s hogy utána hova mennek.

Az apró kis könnyelmű-kavicsokból a végén sziklák lettek, melyek most már társadalmilag is lehetetlenné tették Fest bárót. Kimaradt a Hungaria klubból, mert kártyaadósságai voltak, aztán visszatért a Nemzeti Kaszinóba, ahol szintén olyan könnyelmű és lehetetlen dolgokat csinált, hogy barátai csak annyiban tudták megmenteni, hogy nem golyózták ki, hanem önként távozhatott.

Később aztán kiderültek a kártyánkvívüi stiklik és megengedhetetlen dolgok. Családja nem tudta másképpen megmenteni, egy ut volt csak. Gondnokság alá helyezték. (n. s.)

Elfogták a Lippa-vidéki sorozatos templom-fosztogatás tettesét

A betörő szökevénye az aradi I. lovas-tüzér-divízióknak — Egy rendbeli gyűjtő-gyalogtánc is beismert — Rablógyilkosság gyanúja merült fel — Elkeseredett harc után sikerült ártalmatlanná tenni a betörőt

Sorozatos templomfosztogatások és titokzatos lopások tartják izgalomban Lippa egész környékét. Először a radnai gör. keleti templom esett betörés áldozatául. Az elvetemült gonosztevő álkulcsos behatolt a templomba s a perselyek kifosztásán kívül feltörte a szentély kazettáját, ahonnan ellopta a nagy, arany minsekelyhet, különböző arany, ezüst kegyesszerekkel egyetemben, melyeknek értéke meghaladja a harmincezer lejt. A radnai fosztogatást követően Lippán követett el ismeretlen tettes kisebbszerű betörést, majd a szomszédos Sistaróvec község, a rákövetkező éjjel pedig Kizdián község templomára került sor. Kizdián megzavarták a betörőt munkájában, mire fegyvert használt s csak vakmerő ellenállás után mondott le zsákmányáról és az éj leple alatt az erdőbe menekült.

A sorozatos büntények nyomán a falusi lakosság körében támadt elkeseredés erélyes cselekvésre indította a csendőrséget. A radnai őrs agilis parancsnokának, Cosulet Victor kezdeményezésére a környékbeli csendőrkülönítmények éjjelente őrszemeket helyeztek el a falusi templomokban, nappal pedig két járás legénységével tervszerűleg irányított hajszát folytatott a titokzatos gonosztevő ellen. A foganatosított rendelkezésnek csakhamar meglett a kívánt eredménye: a gízellafalvi templomban elhelyezett őrség munka közben elfogta a titokzatos gonosztevőt, Cica Mihály aradi katonaszökevény személyében. Elfogtatásakor a betörő elkeseredett ellenállást fejtett ki, de a csendőröknek sikerült ártalmatlanná tenni, még mielőtt fegyverét használhatta volna.

Cica Mihály jelenleg a radnai őrség foglya. Turnu-severin illetőségű és az aradi I. lovas-tüzér ezredtől szökött meg. Teljesen apathikusán viselkedik. A csendőrmester

Leltári árusítás!

Brilliánst, aranyat, ezüstöt

most rendkívül olcsón vásárolhat

Kun ékszerésznél

a folyó hó 8-án kezdődő árusításon.

Örjögött és tombolt kihallgatása alatt a gyilkos pesti kávé

Holnap döntenek, hogy statáriális- vagy rendes bíróság tárgyalja-e ügyét.

Budapestről jelentik: Az ügyvédgyilkos Kreiner kihallgatását ma tovább folytatta a rendőrség központi osztálya. A kihallgatás alatt Kreiner újabb diührohamot kapott és tombolni kezdett, majd odaugrott a hivatalszoba emeleti ablakához, hogy onnan leveesse magát. Tervében természetesen megakadályozták és kényszerzubbonyban szállították át az ügyészségre. A vizsgálat eddigi megállapítása szerint Kreiner két lövést adott le áldozatára, amelyek közül az utóbbi talált. A halálhozó golyó az ügyvéd combjába hatolt, ahol az erős csontot elcsuszva a hasüregebe furódott, utjában számos érzékeny szervet sértve meg. Telefonjelentéseink szerint a gyilkos sorsa felett holnap döntenek, hogy statáriális, vagy rendes bíróság elé kerül?

kérdésére azonban elmondja kalandozása történetét. Aradról azért szökött meg, mert nem tetszik neki a katonáskodás. Gyalog jött Radnára és már utközben elhatározta, hogy nem megy haza üres kézzel. A radnai templom ajtaját egy hajlított sodrony segítségével nyitotta ki és zárta be. Radnáról átnent Lippára, ahol szintén kísérletezett betöréssel, azonban mindössze egy köteg régi kulcsot sikerült zsákmányolnia, amelyet további betöréseinek használt fel. Lippáról Sistaróvecre gyalogolt, majd a kizdián kudarc után a gízellafalvi templomban elfogták. Utközben nem hántott senkit, csak egy erdőörnek felgyújtotta a házat, mert nem adott neki élelmet. Fegyverét csupán Kizdián használta, de ott is egy kutyára lőtt, mert menekülésekor a lábába kapaszkodott.

Cica Mihály bünlajstromának összeállítása még nem fejeződött be. Sulyos batyujában rengeteg értékesnél értékesebb holmit találtak, melynek eredetéről nem tud elfogadható felvilágosítással szolgálni. Eddig ellenőrizhetetlen magánertesülés szerint a kizdián erdőben egy erdőőr hullájára bukkantak, mely teljesen ki volt fosztva és nincsen kizárva, hogy Cica Mihálynak némelyes köze van az utszéli drámához.

A károsult templomok kegyesszerei hiánytalanul előkerültek a betörő batyujából és csupán a radnai kehely szenvedett némi sérülést, mivel Cica Mihály pihenése közben letört róla egy arany karikát, hogy gyűrűt készítsen belőle a maga számára.

Remarque regényes házassága

Elvált feleségét veszi újra el

Berlinből jelentik: Remarque, a világsikert aratott „Nyugaton a helyzet változatlan” című regény szerzője újra nősül. A világhírű regényíró ez alkalommal az elmúlt évben elvált feleségét veszi újra el.

Magyar-Bál a Központiban január 16-án.

Szengázzal megmérgezte magát

Özvegy Farkas egy özvegyasszony Aradon

Györgyné tragédiája — Készülődés a halálra — Az utolsó levél — Életbenmaradásához kevés a remény

Az utóbbi időben ugyiszólván nem mulik el hét Aradon, hogy az egyre növekvő nincstelenség a halálba ne kergetne valakit. Csak néhány nappal ezelőtt történt, hogy egy valamikor jómódu iparosember agyonlőtte magát, mert reménytelennek látta az étellel való küzdelmet és máris ismét egy hasonló okból történt, tragikus öngyilkosság foglalkoztatja a hatóságokat.

A Strada Spiru Gheorghe, volt Akác-uca 3. szám alatt lakik özvegy Farkas Györgyné, 55 éves asszony. Farkasné nyolc esztendeje van már özvegyi sorban és azóta nagy nélkülözések között él.

Ma reggel feltűnt a szomszédoknak, hogy özvegy Farkas Györgyné, aki máskor korán reggel már munkához lát, nem ad életjelet magáról. Az albérlőnek is gyanus volt, hogy az asszony még mindig nem jött elő szobájából. Amikor be akart menni a szobába, azt zárva találta, mire a szomszédok segítségével feltörte az ajtót.

Az életunt bucsulevele

A szobában fojtó füst fogadta a belépőket, a fullasztó levegőjű szobában, az ágyon pedig eszméletlen állapotban feküdt özvegy Farkas Györgyné. Minden jel arra mutatott, hogy a szerencsétlen asszony öngyilkosságot követett el. Az ajtók, ablakok réseit be voltak tömve, a kályha csövei le voltak szedve, nyilván azzal a szándékkal, hogy a kályhában szengáz fejlődjen. A szomszédok azonnal kinyitották a lakás ablakait, az öngyilkos asszonyt kivitték a szobából és az esetről értesítették a mentőket és a rendőrséget.

A rendőrség részéről Iovanovici inspekciós rendőrkomiszár szállt ki a helyszínre, ahol megejtette a vizsgálatot. Az ágy mellett, amelyen az öngyilkos nő feküdt, egy orvoságos üveg hevert az asztalon és így a látszat mellett bizonyított, hogy az asszony meg is mérgezte magát. A vizsgálat során ezenkívül megállapítást nyert, hogy özvegy Farkas Györgyné, még az este leszerelte a kályhacsöveket, a kályhát megrakta vasalószénnel és aztán begyújtott. Az asztalon a rendőrség egy levelet talált, amelyet özvegy Farkas Györgyné öngyilkossága előtt írt hűgának, Ékes Györgynének. A levél megható módon tükrözi vissza a szerencsétlen asszony lelki állapotát, tetteinek elkövetése előtt.

„Ne haragudjál, hogy a halálba megyek, — írja a levélben özvegy Farkas Györgyné —

Különös merénylet

Iorga miniszterelnök autója ellen

Két ittas ember támadt az autóra. — Mikor megtudták, hogy az autóban Iorga ül, elütötták.

Bucurestiből jelentik: A német rádió leadó-állomások jelentése alapján elterjedt annak a híre, hogy Iorga miniszterelnök ellen Ploestiben merényletet kíséreltek meg. Hivatalos helyen a német rádió-állomások hírével kapcsolatban a következőket jelentik:

„Iorga miniszterelnök ellen tervezett merénylet híre minden alapot nélkülöz. Mindössze annyi történt, hogy két ittas parasztember miniszterelnök autója elé állt, anélkül, hogy titkával bírtak volna, ki a gépkocsi utasa. A sör megállította az autót, majd leszállva, szavaltatásba keveredett az ittas emberekkel, akik, miután megtudták, hogy az autóban Iorga miniszterelnök ül, ijedten elütötték. Az incidens a napokban történt és arról a lapok, kivéve annak jelentéktelenségét, nem is számoltak be.”

de kényszerűségből teszem, mert nem bírtam már elviselni a sok gondot és bajt. A bankban van még ezer lejem, ebből fizess ki a tartozásomat, abból az pontosan fedezhető. A holmit, ami a lakásban van, add el és abból fizess ki a temetési költségeimet...”

Elhunyt a francia hadügyminiszter

Poincare legbizalmasabb embere volt — Maginot hadügyminisztert a nemzet halottjaként helyezik örök nyugalomra

Párisból jelentik: Maginot francia hadügyminiszter ma éjjel meghalt. A hadügy-

miniszter állapota már napok óta válságosra fordult, amennyiben magas láz lépett fel,

A levélből minden kétséget kizáróan megállapítható, hogy özvegy Farkasné anyagi okból menekült a halálba. A kihívott mentő özvegy Farkas Györgynét a közpórházba vitték, ahol Kerekes Rózsi dr. és Czirják dr. körhízi orvosok vizsgálták meg. Az orvosi vizsgálat azonnal megállapította, hogy Farkasné szengázmérgezést szenvedett, azonban nem felel meg a tényeknek az, mintha valamilyen más mérget is vett volna be. Az öngyilkos oly hosszú ideig volt a mérgezett levegőben, hogy mint azt az orvosi vizsgálat rögtön megállapította, életbenmaradásához kevés a remény. A vizsgálat teljes apparátussal folyik az öngyilkosság egyes, még tisztázatlan körülményeinek a felderítésére.

amely szüntelenül gyötörte. Az utolsó 24 órában a beteg szíve annyira elgyengült, hogy kezelőorvosai már csak kámför-injekciókkal tudták benne az életet fenntartani.

Maginot a francia képviselőházban a szélső jobb oldalt képviselte. A világháborúban, mint őrmester szolgált, azonban már a háború elején súlyosan megsebesült, úgy, hogy azután többé nem is került ki a frontra. Maginot annak idején, amikor gyarmatügyi miniszter volt, erősen harcolt a Ruhr-vidék kiürítése ellen. Egyébként Poincaré volt miniszterelnök legbizalmasabb embere volt és tuzott sovinizmus-sárolt volt ismeretes. Halála 55 éves korában következett be.

Az esti lapok vezércikkben foglalkoznak Maginot hadügyminiszter pályafutásával és különösen azon érdemeit fejtik ki, amelyeket a védelmi berendezés kiépítésével szerzett. A mai államtanács Laval miniszterelnök beszédének meghallgatása után elhatározta, hogy a hadügyminisztert a nemzet halottjának tekintik és közkölségen temetik el.

A nyugdíjasok drágasági pótlékát csökkentette

Az alapnyugdíj változatlan maradt. Három osztályba sorolták a nyugdíjasokat, a nyugdíjazás időpontja szerint — A városok négy kategóriája

csupán a kormány

Megnehezítették a nyugdíjak kifizetését

Bucurestiből jelentik: Az ország nyugdíjasai általános érdeklődéssel várták az új nyugdíjszabályzatot, valamint azokat a csökkentéseket, amelyekről már előzőleg hírt adott ugy a kormány, mint a nyugdíjpénztár és amelyek 1932 január elsejével váltak esedékessé. Az új nyugdíjszabályzat a kifizetéseknél egy különös, bürokratikus rendszert honosított meg, még pedig azt, hogy a pénzügyigazgatóságok ezentúl nem fizethetik egyetlen nyugdíjas járandóságát sem addig, amíg az két bizonyítványt nem mutat be. Az egyik bizonyítvány egy egyszerű személyazonossági igazolvány, amely a városokban a rendőrkesztura, községekben pedig a jegyző állít ki. A másik igazolványt pedig attól a hivataltól kell beszerezni, ahol a nyugdíjas utóljára szolgálatot teljesített és ennek az igazolványnak bizonyítania kell a nyugdíjas hivatali rangját, valamint utolsó fizetését.

A kormány megállapítása szerint egyes osztályoknál a nyugdíjpénztár túl bőkezűen járt el és túl magas nyugdíjakat állapított meg. A csökkentéseknél erre is figyelemmel voltak. Az alapnyugdíjakat mindenütt érintetlenül hagyták és csak a drágasági pótlékokat csökkentették. A leszállításokra vonatkozó táblázat három kategóriába sorakoztatta a nyugdíjasokat. Az első osztályba tartoznak azok, akik 1922 áprilisáig kerültek nyugdíjállományba, a másodikba azok, akik 1925 október elsejéig, a harmadikba pedig azok, akik 1925 október elseje után kerültek nyugdíjállományba. A nyugdíjak nagysága, éppen úgy, mint a köz-

tisztviselői fizetéseké, szintén a városok nagysága szerint változik. Eszerint négy kategória lesz: a) Bucuresti, b) törvényhatósági joggal felruházott városok, c) városok, d) községek. A havi kétezer lejes összegű nyugdíjakat nem érinti a csökkentés. Ezenfelül progresszív kulcs szerint emelkedik a csökkentés és a legmagasabb fokot a harmadik osztályba sorozott nyugdíjasoknál éri el, mivel a drágasági pótlékok ezeknél a legmagasabbak. A nyugdíjösszeg átlagos csökkentése 25 százalékos lesz. A 7290 lejt élvező nyugdíjaknál 15 százalékot tartanak vissza, míg a 24.255 lejes nyugdíj esetén például a csökkentés már 30 %-os lesz.

Itt írjuk meg, hogy a késedelmes nyugdíj-fizetések elleni tiltakozásként a nyugdíjas-szövetség vezetősége január 10-re Kolozsvárra rendkívüli kongresszust hívott össze, amelyre nemcsak a kolozsvári nyugdíjasokat, hanem egész Erdély és Bánát nyugdíjas-kiküldötteit meghívták. A demonstratív nyugdíjasgyűlést minden valószínűség szerint a kolozsvári városháza nagytermében tartják meg.

Az aradi mozik mai műsora

5. negyed 8 és negyed 10 órakor:

CENTRAL MOZGÓ: Ma utóljára. AZ UTOLSÓ SZÁZAD. (Die letzte Kompagnie). Háborús történelmi dráma. Főszerepben: Conrad Veidt.

SELECT MOZGÓ: Ma utóljára. SZTRÁJKOL A GÓLYA. Nagyszerű vígjáték, Női Károly kézirata nyomán. Főszereplők: Siegfried Arno, Ursula Grabler, Fritz Schulz és Hans Junkermann.

H I R E K

A magyar Nemzeti Bank megnehezítette a külföldi utazások költségeinek lefedezését

A pengőlefedeztet is kérvény ellenében engedélyezik.

Budapestről jelentik: A magyarországi devizakorlátozó rendelettel kapcsolatban, most a Nemzeti Bank újabb figyelmeztetést tett közlé. Magyarországon ugyanis az utóbbi időben mindjobban elterjedt az a szokás, hogy a külföldre utazók tartózkodási költségei pengőben leteit összeg ellenében voltak biztosíthatók és ilyen módon a külföldi utazások kiadásait pengőben lehetett kiegyenlíteni. Erre a kedvezményre számos hirdetés hívta fel a közönség figyelmét. A Nemzeti Bank most a lapok útján is figyelmezteti a közönséget, valamint az utazási irodákat, hogy a külföldi való fizetések ellenőrzésére szolgáló szabályok értelmében az ilyen célokra lefizetett összegek, mintegy külföldi személy javára történt fizetések engedélyhez vannak kötve. Aki a tilalmat megszegi, azt két hónapi fogsázbüntetésre, vagy 8000 pengő pénzbüntetésre ítélik.

— **IDŐPROGNÓZIS.** Mérsékelt nyugati és délnyugati szelekkel változékony, jobbra esős és enyhe idő várható.

— **A pénzügyminiszter felhívása.** Bucurestiből jelentik: A pénzügyminisztérium mai felhívásában figyelmeztette a magánvállalatokat, hogy holnap jár le az a határidő, amelyen belül be kell jelenteniük alkalmazottaikat.

— **Genben ismertetik a romániai munkaiügyeket.** Bucurestiből jelentik: Banu munkaiügyi államtitkár holnap Genbe utazik, a nemzetközi munkaiügyi hivatal kérésére, hogy a romániai munkaiügyek helyzetét ismertesse.

— **Félszakítják a leszerelési konferenciát.** Berlinből jelentik: Politikai körökben oly hírek keltek szárnyra, amelyek arról vének tudni, hogy a lausannei leszerelési konferenciát, amely egyúttal a háborús adósságok rendezésének kérdésével is foglalkozik, rövidesen félbeszakítják. A világsajtó élénken kommentálja a hírt, azt hangsúlyozza, hogy a német kormányzat eminens érdeke, hogy a hadiadósságok ügyében végleges meg egyezmény jöjjön létre, mivel a provizórium egyáltalán nem kívánatos, a világpolitika mai állásában.

— **Briand beteg.** Párisból jelentik: Briand francia külügyminiszter — mint azt Párisból jelentik — gyengélkedik és ezért a jóvátételi konferencián nem ő, hanem Laval miniszterelnök fogja Franciaországot képviselni.

— **Indiából áramlik az arany Angliába.** Londonból jelentik: Indiából ma négy millió font értékű aranyat szállítottak Angliába.

— **Elhunyt író és tudós.** Bucurestiből jelentik: Jacob Negruzzi, az ismert író és tudós, akinek 90-ik születésnapját nemrégén ülte meg az Akadémia, ma meghalt.

— **Drágul a kenyér Bécsben.** Bécsből jelentik: A bécsi kenyérgyárak pár nappal ezelőtt elhatározták, hogy a kenyérrakat felemeik. Ezt a kérdést úgy oldják meg, hogy tulajdonképpen nem is az árat emelik, hanem az 1210 gramm súlyú cipókat 50 grammal csökkentik. A tegnapi napon már forgalomba is hozták ezeket a kisebb súlyú kenyereket és ezen intézkedésüket azzal magyarázzák, hogy az utóbbi napokban a rozsliszt ára rendkívül mértékben emelkedett.

— **Pokolgépet küldöttek az olasz királynak és Mussoliniék.** New-Yorkból jelentik: Az amerikai bünyügyi rendőrség táviratot intézett az „Excalibre” nevű amerikai gőzös kapitányához, akit figyelmeztetett arra, hogy a gőzös két csomagot szállít, amelyeknek egyike az olasz királynak, a másik pedig Mussoliniéknek van címezve. A new-yorki bünyügyi rendőrség azt gyanítja, hogy a két csomag pokolgépet rejteget. A gőzös december 28-án indult el New-Yorkból és pénteken érkezik meg a marseillei kikötőbe. A gyanút a rendőrségben a legutóbbi amerikai antifascista merély-letek keltették fel.

Az orosz delegáció egynapos határidőt kapott a válaszadásra

Az orosz javaslat nem tartalmazott megállapítást a határokról vonatkozólag. Ghica külügyminiszter Varsóba utazott — „Románia nem fél semmiféle támadástól”

A Viitorul értesülése szerint, Sturdza rigai követ, tegnap átadta a román kormány jegyzékét az orosz megbízottaknak, akik ellenjavaslatot terjesztettek elő. A meghatalmazott miniszter közölte, hogy az ellenjavaslat semmiféle megállapítást nem tartalmaz a határokról vonatkozólag. A külügyminiszter közölte Sturdzával, hogy olyan értelmű választ adjon az oroszoknak, hogy Románia csak olyan megnemtamadási szerződést köt, amely teljesen világosan garantálja az ország jelenlegi határait. A válasznak ellenjavaslat jellege lesz és Sturdza meghatalmazott miniszter kérni fogja az orosz delegációt, hogy holnapig adjanak erre határozott feleletet.

Ghica külügyminiszter elutazott Varsóba, ahova holnap délelőtt érkezik meg. A külügyminiszter a lengyel fővárosból telefonon

érintkezésbe lép Rigával, illetőleg Sturdza rigai követtel, a román szerződés ügyében és tárgyalni fog Zalesky lengyel külügyminiszterrel.

Argetoianu tegnap este részt vett az olasz újságírószövetség bankettjén, amelyen kijelentette, hogy Románia fel van készülve 1932-re. A román—országi tárgyalásokról szólva, kijelentette, hogy ezek természetes következményei annak a ténynek, hogy Románia szövetségesei, Franciaország és Lengyelország, hasonló szerződéseket kötnek Oroszországgal. A megnemtamadási szerződés egy lépést jelent előre a világbéke útján.

Arra a kérdésre, hogy mi fog történni akkor, ha a meg egyezés nem sikerül és nem jön létre a szerződés, Argetoianu kijelentette, hogy Románia nem fél semmiféle támadástól.

Az indiai kongresszus harminc vezérét letartóztatták

A mérsékelt pártok tanácskozása Uj-Delhiben az indiai alkirályal — Terjed az angol áruk bojkottmozgalma

Londonból jelentik: Willingson indiai alkirály New-Delhibe tanácskozásra hívta össze a mérsékelt pártok képviselőit, akik még Gandhi letartóztatása előtt kompromisszumos javaslatot készítettek el. Ezt a javaslatot Gandhi vasárnap jóváhagyta. A bombay-i jogászörökben mozgalom indult meg, amelynek az a célja, hogy habeat corpus kérvényt nyújtsanak be az ottani törvényszékhez, amelyben azt fogják kérni, hogy idézzék Gandhit a törvényszék elé. Ezzel elvi döntést akarnak elérni az internálás jogszerűségének ügyében, amely egy 1827. évi rendeleten alapul.

Gandhi különben börtönében egy új lepel szövését kezdte el. Azokat a nagyszámu leve-

leket, amelyek eddig címére érkeztek, még nem bontotta fel. Egész nap tűnődik és úgy tetszik, mintha legnagyobb gondja az lenne, hogy békében fejlesse be művét.

Indiában az angol áruk bojkottálására irányuló mozgalom egyre jobban terjed. A hatóságok ennek ellensúlyozására megtették már minden intézkedést, ez azonban előreláthatólag semmi eredménnyel sem fog járni.

Anglia drákói szigorral lép fel az indiai zendülők ellen. A rendőrség ma reggel az indiai kongresszus 30 vezérét letartóztatásba helyezte. A letartóztatás híre mindenütt nagy nyugtalanságot idézett elő a lakosság körében.

— **Keresztelő Szent János napja Aradon.**

János napját szokatlan mozgalmassággal ünnepelték meg Aradon a mai napon. Ugy látszik, a legtöbb aradi János ezzel kívánta dokumentálni a közgazdászok jóslatait a „mélypontra” vonatkozólag, melyen állítólag ebben az esztendőben végre keresztüljutunk. Az aradi politikusok Ursu János dr. interimár-bizottsági alelnököt halmozták el jókívánásaikkal. Az aradi orvosok Moldovan János dr. közkórházi igazgatófőorvost és Pescariu János dr. körházi főorvost keresték fel gratulációikkal. A város tisztviselőkara Berzovan János pénzügyi tanácsost és Muresan János városi főmérnököt tisztelte meg néynapi jókívánásaival. Arad Jánosai ha megfogadják a kapott jókívánásokat, bizonyosra vehető, hogy mindazoknak is jól fog menni életsoruk, akiket történetesen más névre kereszteltek.

— **Eljegyzés.** Policsek Marioara és Nastasescu George hirlapíró Arad, jegvesek.

Megkezdődött a

Leltári árusítás

fehértanúk, feltűnő öltözékben

RUTKAY & BOTYE cégnél

— **Házasság.** Fényes esküvő folyt le január 6-án. Vízkereszt napján Fejes Kató és Rayo Bálint a Minorita-templomban örök hűséget esküdtek egymásnak. Dr. Wild Endre magas szárnyalású beszédet intézett a fiatal párhoz.

— **Rablógyilkosság egy tanyán.** Budapestről jelentik: Atokháza község mellett borzalmas rablógyilkosság történt. A 68-as számu tanyá tulajdonosát, Bozso Ferenc 65 éves gazdáikodót és 60 éves feleségét ma vértócsában, meggyilkolva találták. Megállapítást nyert, hogy rablógyilkosság történt, mert a lakást egészen kifosztották. Azt hiszik, hogy kőborcigányok követték el a rablógyilkosságot.

— **Előjegyzési naptárunk széthordását a mai napon is folytatjuk.** A már közölt uccákban lakó előfizetőink legnagyobb része megkapta már az Aradi Közlöny ajándékát s azok, akikhez kihordóink még nem jutottak el, a mai napon szintén kézhez veszik a naptárt. Legközelebbi számunkban folytatólag közöljük azoknak az uccáknak neveit, ahová naptárunkat ezután kézbesítik ki.

— **Eredményesek a francia—román petróleumtárgyalások.** Párisból jelentik: A francia—román petróleum-egyezmény tárgyalásai eredménnyel jártak. Az egyezményt a két ország delegátusai ma ellenjegyezték és azt minden valószínűség szerint, szombaton írják alá.

— **Szerencsétlenség a Corso-mozi építésénél.** Súlyos szerencsétlenség történt ma délután a Deák Ferenc-uccában épülő „Corso” mozgósínház előtt. Az építkezésnél dolgozott Rétei Ferenc és Till Ferenc munkás, akik a délután folyamán valami csekélység miatt összevesztek. A két munkás ekkor egy hét méter magas állványon dolgozott és a veszekedés hevében Till Ferenc kirántotta társa alól a pallót, úgy, hogy Rétei hét méter magasságból lezuhant. A szerencsétlen ember eszméletlenül terült el a földön és a kihívott mentők a közkórházba szállították, ahol megállapították, hogy koponyája egy helyen betört, ezenkívül pedig a lábán szenvedett sérüléseket. A mérenylőt a rendőrség őrizetbe vette.

— **Szélvihar dühöngött a La Manche-csatornán.** Párisból jelentik: Párisba ma olyan hírek érkeztek, hogy a La Manche-csatornán, valamint a bretagnei partokon szélvihar dühöngött, amely nagy károkat okozott. A vihart egyébként Párisban megéreztek és a Bois de Boulogne-on tőfát kidöntött.

— **Ingyen szállítják haza a külföldi munkai-külieket Németországban.** Berlinből jelentik: A német birodalmi kormány meg egyezést kötött a német magánvasutakkal, hogy minden olyan munkanélkülinek, aki el akarja hagyni az országot ingyen vasutjegyet bocsássanak a rendelkezésére.

**„BUTORKÖZPONT“
BENE & COMP.**

műszaktalok bizományi irodakata.
**ARAD,
Bul. Regina Maria 22.**

moderna, jó, olcsó.

Vizkereszt ünnepe Aradon

Károly király jelenlétében folyt le a szertartás
Bucurestiben

A szokásos külsőségek között ünnepelte meg az ország tegnap Vizkereszt ünnepét. A görög keleti katedrális előtt pódium állott és innen celebrálta Comsa Gergely dr. görög keleti püspök az ünnepi nagymisét fényes papi segédlettel. A kereszt vízbedobásának szertartása ebben az évben elmaradt. Az ünnepségen a hívők nagyszámu tömegén kívül résztvettek az összes katonai és polgári hatóságok. A szertartást katonai díszfelvonulás fejezte be.

A fővárosban több mint százezer főnyi tömeg kíséretében vonult el Károly király és Mihály nagyvajda a gárdaezredtől körülvevett hintóban a pátriárkátus templomához. Emelte az ünnepség bensőségességét, hogy az ablakokból virágokat hintettek a király kocsiára. Az istentisztelet után az uralkodó a Dambovita partjára ment, ahol az uralkodó sajtókezelő dobta a vízbe a keresztet és kíséretével együtt végignézte a vizkeresztelési szertartást. A keresztkiemelés megtörténte után az uralkodó és a nagyvajda visszatért a királyi palotába.

Nemzetközi sajtókonferencia Dániában.
Köpenhágából jelentik: Dánia fővárosában január 11-én nemzetközi sajtókonferencia ül össze, amely tulajdonképpen folytatása lesz az 1927-iki genfi sajtóértekezletnek. A nemzetközi sajtókonferencián igen fontos dolgokat fognak megtárgyalni és azon összesen 22 állam képviselője vesz részt.

Négy millió rádióelőfizetője van Angliának.
Londonból jelentik: Anglia és Németország közt hosszú éveken keresztül nagy harc folyt azért a dicsőségért, hogy melyik államnak van több rádióelőfizetője. A versengés csak akkor vált igazán hevessé, amikor a múlt év közepén Németország elérte a hárommillió létszámot. A győztes azonban — mint az most kitünik — mégis csak Anglia maradt, amelynek ma nem kevesebb mint négy millió rádióelőfizetője van. Németország mindössze 200 ezer előfizetővel maradt Nagybritánia mögött.

A lippai postaiönök érdekes intervenciója a temesvár-lippai postaijárat érdekében.
Jelentette az Aradi Közlöny, hogy a postahivatal közegei szigorú ellenőrzés alá vonták az autobus-vállalatokat, melyek a személyútvárosok mellett, jobbandán levél- és csomagforgalom lebonyolításával is foglalkoznak, miáltal érzékenyen megkárosítják az államot. Az ellenőrzés folyamán súlyos bírsággal sújtották a temesvár-lippai autobusjárat tulajdonosát, Erdős Józsefet és hangsúlyozottan eltiltották a postai privilégiumba vágó fuvarozástól. A betiltó rendelkezés különösen a lippai kereskedőket érintette érzékenyen, mert sürgős rendeléseiket, levelezésüket inkább az alig néhány órai fordulattal közlekedő autobuszra bízták, mint a vasútra, vagy a postára, melyeknek igénybevételével két, sőt három napig is el kell várniok, míg megkapják prompt rendeléseiket. A felhangzó panaszok orvoslására, a lippai postahivatal agilis főnöke, Tödder Albert, azzal a figyelemreméltó interyencióval fordult a temesvári postai igazgatósághoz, hogy az obligát illetek felszámolása mellett, kivételesen bizza meg az autobusvállalatot a temesvár-lippai levél- és gyorsposta közvetítésével. A dolog ilyenén való rendezésével az állam nem károsul, viszont igen fontos helyi érdekű kérdés nyer kedvező elintéztést. A helybeli és vidéki kereskedők körében élénk érdeklődéssel tekintenek a temesvári postai igazgatóság döntése elé.

**Sulyos szerencsétlenség ért
egy volt aradi hírlapíró**

Sipos Iván ballábát amputálták — Csehszlovákiában érte a tragikus baleset

Sipos Ivánt, az Aradon is jólismert tehetséges, de tragikus sorsa újságíró ugylátszik balvégzete végigkíséri egész élete során. Egy kassai híradás ugyanis arról számol be, hogy az újságíró sulyos baleset érte.

Sipos Iván, aki Nagyváradon járt iskolába, Budapesten élt a háborúig. A forradalom, mint progresszív szellemű, szép jövővel biztató fiatal író találta Sipos Ivánt. Ettől kezdve azonban tragikusra fordult az élete. Bár a kommuniben exponálta magát, de annak bukása után mégis el tudott helyezkedni. A debreceni „Hajdúföld” című napilap szerkesztője lett, a lapnál azonban nem tudott megmaradni, ezért ismét Nagyváradra tette át működésének színhelyét. „Pik-ász” címen regényt írt, amely Budapesten az egyik fővárosi vállalat irodalmi pályadíját vitte el.

Igy került fel ismét Budapestre, ahol író, könyvkiadó és könyvügynök lett egyszemély-

ben. Két év előtt Erdélyben is járt ilyen minőségben, azonban nem tudta regényeit elhelyezni, mert egy magyar vezető személyiséggel konfliktusa támadt és így vissza kellett térnie Budapestre.

Legutóbb Sipos Iván Csehszlovákiában járt, ahol azután utólérte balvégzete. Valami tragikus véletlen folytán egy kassai ház első emeletén, a fakorlátnak támaszkodott, amely azonban korhadt volt és így nem bírta el az író testsúlyát. A fakorlát leszakadt és Sipos Iván lezuhant a kikövezett udvarra, ahol eszméletlenül terült el. Azonnal kórházba szállították, ahol ballábát amputálni kellett. Sipos Iván sulyos állapotban fekszik a kassai kórházban. Állapota ugyan nem életveszélyes, de a szerencsétlenség következményeit egész életét át megsínyli. Sipos Iván balesetének híre Aradon is általános részvétet keltett, mivel a tehetséges hírlapíró nagyon sokan ismerték aradi zsurnalisztáskodása idejéből.

Külföldről csempészték Aradra sacharint

Tízkilogrammos csomagokban szállították külföldről — A monopolfőnökség több helyen tartott házkutatást

Az aradi Monopol-főnökség, mint az Aradi Közlöny jelentette, bizalmas értesítést kapott, hogy Aradon nagyarányu sacharin-csempészés folyik. A feljelentés adatai szerint a sacharin behozatallal két, Strada Cogalniceanu (Mikes Kelemen-uccai) lakos foglalkozott, akik kihasználták azt a körülményt, hogy Romániában sacharin nem állítanak elő. A feljelentés alapján bevezetett nyomozás megállapította, hogy a csempészés tíz kilogrammos csomagokban történt és tekintélyes mennyiséget tesz ki az ily módon külföldről Romániába behozott sacharin-mennyiség. A sacharint főként ipari

célokra használták föl, azok az iparvállalatok vásárolták, akik különböző ipari termékek készítésére használták föl.

A feljelentés alapján a Monopol-főnökség több házkutatást is tartott és ez alkalmával nagyobb mennyiségű sacharint találtak. Ugyan csak házkutatást tartottak a gyanúsítottaknál is, ahol azonban ez már nem járt eredménnyel. A Monopol-főnökség most az iránt vezette be a nyomozást, hogy milyen külföldi cégektől szerezték be az Aradra becsempészett sacharint és Aradról hova történt nagyobb mennyiségben szállítás.

A Kölcsény Egyesület irodalomtörténeti előadása az Iparos Otthonban, január 11-ikétől folytatódna. Szántó Zsigmond dr., akitnek Vörösmartyról tartott előadását decemberben élvezte a Kölcsény Egyesület közönsége, hétfőn Arany János életét és költészetét fogja ismertetni. Felhívjuk erre és a következő előadásokra a magyar ifjúság és a szülők figyelmét, mert ezekben a műveltség anyagát kapják a hallgatók, tudományos alaposággal, könnyedén, élvezetes formában. Minden előadás, mindenki számára ingyenes és este 6 órakor kezdődik.

Külföldi pénzverdék ajánlata a ezüstpénzek verésére. Bucurestiből jelentik: A pénzügyminisztériumhoz több ajánlat érkezett az ezüstpénzek verésére vonatkozólag. A francia, lengyel és angol pénzverdék ajánlatai felett rövid időn belül meghozzák a döntést.

Nagy érdeklődés előzi meg a folyó hó 16-iki Magyar Bálat, úgy, hogy már előre látható, hogy ez a nap a magyarság összejövetekének örömmünnepe lesz. A bál rendezéségre erősen munkálkodik azon, hogy ott magát mindenki jól érezze és igénye mindenben ki is legyen elégítve. A bál a folyó évben még a rendkívüli olcsósága is jellemzeni fogja és gondoskodás történt már eddig is, hogy ez a bál az azon megjelenteknek felejtethetetlen élménye legyen. Ne mulassza el tehát senki, hogy a bálon részt vegyen.

Orvosi segítség

- Az orvos megtiltotta a feleségemnek a főzést.
- Hogyan, beteg?
- Ó nem, de én.
- Tudom, hogy a menyasszonyodnak van pénze, de képzelj el, ha elveszed, fel kell hagynod az ivással és a dohányzással!
- Az igaz... de ha nem veszem el, akkor az evéssel kell felhagynom.

Ezüstlakodalom Pécskán. Szép családi ünnepség folyt le ma Pécskán. Papp János pékmeszter és felesége, született Budai Julianna tartották ezüstlakodalmaikat, amelyre Aradról is számosan kimentek, Reinhart Gyula, az Ipartestületek Országos Szövetségének elnökével együtt. Az ünnepség a legjobb hangulatban reggelig tartott és a derék házaspárt számos jókívánsággal halmozták el házasságuk 25. évfordulója alkalmából.

Fosztogatás egy aradi orvosnőnél. Dr. Kurtucz Valéria, Strada Fabriciei 2. szám alatt lakó orvosnő ma feljelentést tett a rendőrségen. A feljelentés szerint, az elmúlt éjszaka ismeretlen tettesek az orvosnő házában pincéjéből 10 darab Rhode Islandi fajtyukot és két kakast, mintegy 1500 lej értékben elloptak. A rendőrség az ügyben megindította a vizsgálatot.

Az Aradi Nyugdíjasok Kölcsönös Segélyező Egyesületének hivatalos közleménye. Közöljük, hogy folyó évi január hó 9-én, azaz szombat este 6 órai kezdettel, választmányi ülést tartunk, amelyen a tagok teljes számban való, pontos megjelenését kérjük. Egyben felhívjuk Csökönyi Albert, Gömör Róbert, özv. Dénes Péterné, özvegy Wittmer Györgyné, özvegy Szabó Gusztávné, özvegy Baranyi Imréné és özvegy Bálint Gyuláné volt Acsev. kegydíjasokat, hogy folyó hó 11-én, azaz hétfőn jelentkezzenek egyesületünk hivatalos helyiségében. Az elnökség.

Dr. Lakatos szanatóriuma, Baden bei Wien, a téli időnyben, dacára a teljes üzemnek mérsékelt áron ad teljes ellátást betegeknek és üdülőknek. Az összes gyógytényezők, — külön szivóosztály dr. Singer Richard egyet. m. tanár vezetése alatt —, elsőrangú diétás konyha, szórakozások és saját hangos mozi állanak rendelkezésre.

A Der Deutsche Rundfunk e heti száma ismét színes és változatos tartalommal jelent meg. A világszerte ismert rádióújság képekkel illusztrált cikkeiben hozza a legújabb európai eseményeket, regénymellékletet, ezenkívül pedig teljes heti nemzetközi rádióműsort ad.

SPORT KÖZLÖNY

Az országos válogatott csapatok eredményei alapján Románia a negyedik Első Olaszország veretlenül — Magyarország a harmadik helyen van — Kimutatás a nemzetek 1931. évi szerepléséről

Most, hogy már az 1931-es évet a futballszövetségek is hivatalosan bezárták, összeállítottunk egy statisztikát az országos válogatott labdarúgó csapatok múlt évi eredményei alapján. A kimutatás az egyes nemzetek egymás ellen elért barátságos, Középeurópa- és Balkán-kupa mérkőzések alapján lett összeállítva és annak érdekessége az, hogy Románia az előkelő negyedik helyet foglalja el. Az első helyen az olaszok vannak, akik egyetlen egyszer sem kaptak ki. Ausztria a második, míg a magyarok a harmadik helyet tudták csak biztosítani maguknak. Románia kitűnő helyezéséből még az a tény sem von le sokat, hogy sikereit a gyengébb (balkáni) csapatok ellen érte el, mert a balkáni együttesek az utóbbi időben igen sokat fejlődtek. Ez különösen Jugoszláviára vonatkozik, amelynek csapatai ma Európa neves együttese ellen is a legtöbb esetben kitűnően megállják helyüket. Románia footballsportja különösen a Balkán-kupában, de a középeurópai amatőr-kupában is jó nevet szerzett magának és mondhatnók, nagy jövő előtt áll.

A válogatott csapatok eredményei alapján, ha a mérkőzések helyezésekért folytak volna, így festene a nemzetközi tabella:

1. Olaszország	12	8	4	—	276	9	21
2. Ausztria	9	6	2	1	31:6	14	
3. Magyarország	11	3	3	3	28:19	13	
4. Románia	9	6	—	3	27:21	12	
5. Skócia	9	5	1	3	17:19	11	
6. Anglia	8	5	—	3	29:16	10	
7. Svédország	6	4	1	1	20:7	9	
8. Belgium	8	4	1	3	19:19	9	
9. Hollandia	6	3	2	1	15:14	8	
10. Csehszlovákia	3	3	2	5	20:16	8	
11. Jugoszlávia	8	4	—	4	17:19	8	
12. Bulgária	5	3	1	1	13:10	7	
13. Esztorország	4	3	—	1	10:5	6	
14. Franciaország	7	3	—	4	17:17	6	
15. Finnország	4	2	1	1	13:14	5	
16. Spanyolország	4	1	2	1	9:3	4	
17. Lengyelország	5	2	—	3	14:12	4	
18. Írország	8	1	2	5	9:24	4	
19. Törökország	4	1	1	2	6:9	3	
20. Németország	6	—	3	3	3:15	3	
21. Brazília	1	1	—	—	2:0	2	

A turázó magyar csapatok vizkereszt-napi mérlege: két győzelem, három vereség, tizenkét adott és tizenhét kapott gól — A Ferencváros és a Kispest győzött — Meglepetés a profi-válogatott és a Szeged FC nagyarányú veresége

Vizkereszt napján öt magyar csapat turázott idegen földön és ebből az öt csapatból kettő sikeresen, míg három vereséggel hagyta el a pályát. A nap eseménye és egyben legnagyobb meglepetése a profi válogatott nagyarányú veresége. A Ferencváros és a Kispest biztosan győzték le ellenfeleiket. A II. ligabeli Szeged FC Padovában, míg a Budai „11” Bergamóban játszott és kikapott. A turameccsek eredményeit alább adjuk:

Délnémet válogatott—Magyar profi válogatott 5:0 (3:0). A „Csikó” csapat Stutigartban a magyar profi válogatott néven szerepelt és a kitűnő délnémet csapattól katasztrófális vereséget szenvedett. Az eredmény nem fedti hűen a játék képét, amennyiben a második féldőben a németek elért két gólja szabálytalan körülmények között született meg. A talaj igen sáros volt és azon a magyar csapat stílusa és technikája nem érvényesült.

Kispest—Atalana 3:1 (1:0). A Kispest hatodik turameccsét Bergamóban játszotta le az Atalana ellen, a melyet Steiner (2) és Dormos góljával megadásra készítetett. Érdekes megemlíteni, hogy a kispesti csapat mind a hat meccsét megnyerte.

Ferencváros—Borussia FC 5:2 (5:0). A Ferencváros csapata, amely téli turáján váltakozó sikerrel szerepelt, ez alkalommal győzelmet aratott a Borussia FC ellen. A pesti csapat játéka a közönségnek igen tetszett és többször tapssal honorálta azt. Az első féldőben teljes gőzzel játszott a Ferencváros, míg szünet után lefekezve és elbizakodottan küzdött és ennek tudható be, hogy az első féldőben szerzett nagyarányú előnyét nem tudta végig tartani. A magyar csapat góljait: Toldi (2), Kohut (2) és Szedlacek szerezték.

A Budai „11” ismét vereséget szenvedett. A budai csapat Vigavenóban az AS Vigavenesi ellen 0:0-ás féldő után 2:1 arányban vereséggel hagyta el a küzdőteret. Szépen kezdett a Budai és úgy látszott, hogy semmi akadálya nincs győzelmének, végül is a szerencse a hazai csapat mellé állott és a II. féldő 33. percében védelmi hibából szerzett gól a győzelmet jelentette.

O A Szeged FC-re gólzapot zudított ellenfele. Padovából jelentik: A II. ligabeli Szeged FC komplett turagyűjtésre katasztrófális vereséget mért ellenfele, a pádovai AS Padova, amely 3:1-es féldő után 8:4 arányban győzött.

Vegyes páros: 1. Pizó—Grósz (Hellas), 2. Meer—Bárony (Hajós).

Női egyes: 1. Pizó Baba (Hellas) 2. Kele Marika (AKE), 3. Kabdebó Imi és Nádasi Bözsi (Hellas).

A jól sikerült verseny befejeztével a nyertesek értékes érmeiket kapták, majd utána tánc következett, amely a kora reggeli órákig tartott.

O A Magyar Párt házi ping-pongversenye. Vasárnap, január 3-án fejezte be a Magyar Párt ifjúsági fiutagozata házi ping-pongversenyét, mely az indulók hatalmas aránya miatt több napig tartott. A verseny a következő eredménnyel végződött: Kezdők: 1. Losonczy Géza. 2. Boray Gyula. 3. Márton Lajos és Hegyi Sándor. Haladók: 1. Gulyás János. 2. Pilcz Lajos. 3. Pollák József. Férfi egyes I. osztály: 1. Hofmann Vilmos. 2. Liebermann Zoltán. 3. Pollák József és Ferenczy Béla. Férfi páros I. osztály: 1. Pilcz—Belinszky. 2. Hoffmann testvérek. 3. Ferenczy—Vajla és Tövis-háti—Gulyás.

Jól sikerült a Hellas ping-pongversenye

A versenyt tánc követte

Tegnap este fejeződött be a Hellas sportklub által rendezett meghívásos ping-pong verseny, amelyen a rendező Hellas-on kívül, a Hajós és az AKE versenyzői vettek részt. Itt említjük meg, hogy Luttvák Adolf, Bárony István és Szerényi Ferenc a Hakoah versenyzői, de miután tagjai a Hajósnak is, így most annak a színeiben indultak. A részletes eredmények a következők:

Férfi egyes I. osztály: 1. Luttvák Adolf (AKE), 2. Szerényi Ferenc (Hajós), 3. Grósz József (Hellas).

Férfi egyes II. osztály: 1. Weisberger Marcel (Hellas), 2. Schwartz Dezső (AKE), 3. Adler László és Kovács (Hellas).

Férfi páros: 1. Szerényi—Bárony (Hajós) szett-vesztés nélkül, 2. Kormos—Adler (Hellas), 3. Grosz—Weisz (Hellas) és Weisberger—Kovács (Hellas).

A magyar sportkörök és a Los-Angelesi Olimpiász tilalma

Társadalmi akció révén akarják előteremtteni a szükséges költséget.

Budapestről jelentik: Amint ismeretes, a magyar kormány legutóbbi minisztertanácsa elutasította azt, hogy a maga részéről a magyar sportkörök részvételéhez a losangelesi világotlimpiáson hozzájáruljon. Illetékes körök ma adott felvilágosításai szerint ez az állásfoglalás nem jelenti azt, mintha a magyar kormány egyenesen eltiltana a magyar sportkörök szereplését Losangelesben, csupán arra vonatkozik, hogy sem engedélyt nem ad arra, hogy devizát vásároljanak, sem pedig nem nyújt anyagi támogatást a magyar olimpiai sportalaptól. Ha más módot találnak arra a magyar sportkörök, hogy kiadásait fedezhessék, úgy semmi akadálya sincs annak, hogy részt vegyenek a losangelesi sportversenyeken. Ifjúságról magyar sportkörökben társadalmi akciót indítanak a szükséges költségek előteremtésére.

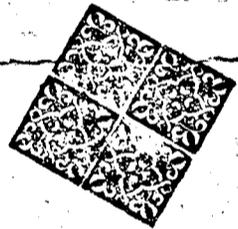
O Románia elvesztette első mérkőzését a kanadai jég-hokki-tornán. Krynica-ból jelentik: Az első ellenfele a román jég-hokki-csapatnak a krynica-i tornán Brandenburg együttese volt, amelytől erős küzdelem után 2:0 arányban vereséget szenvedett.

O Uj sportegylet Kolozsváron. Kolozsvárról jelentik: „Cetatuie”—Fellegvár néven új sportegylet alakult meg vasárnap, amely egyelőre csak a labdarugást tűzte ki céljául.

Az Aradi Közlöny

lőteri kiadóhivatala

Bul. Regina Maria 19., a Minorita-templommal szemben. Telefon 151.

Apróhirdetéseket este 9 óráig elfogadunk.

Halálos vadászserencsétlenség Borossebes mellett

Farkas helyett barátját találta el egy vadász

Az aradi ügyvédséghez ma a borossebesi csendőrség értesítése érkezett, amely halálos kimeneteli vadászserencsétlenségről számolt be. Tegnap délelőtt két prezesti lakos: Juncau Toma és Onica Ioan vadászni mentek el, mert az előző napokban jelentést kaptak, hogy a hegyek között levő juhaklokat farkasok látogatják. Amikor az erdőségbe értek, Juncau Toma előrement, hogy a terepet kikémlelje. Onica közben hátrább maradt, midőn különös zajra lett figyelmes, amely abból az irányból hallatszott, amerre társa eltűnt. A cseriésben sötét tömeget látott mozogni, mire lekapta fegyverét válláról és odalőtt.

A lövést halálsikoltás követte, a megrémült Onica a cseriésben halálos sebtől vérző társát találta farkas helyett. A szerencsétlen emberen segíteni nem lehetett, mert rövid idő múlva kiszendvedt. A csendőrségi jelentés alapján Vulpe Constantin vezető főügyész elrendelte a holttest felboncolását, amelyet Bradean Atanaz dr. helyettes törvényszéki orvos végez.

Műsoros gyermekbál Aradon

Jól sikerült gyermekmulatság a Központban.
Működvelő előadás és kosztümversey.

Minden esztendőben eseményszámra megy Aradon a gyermekbál, amikor a kiválóított báltermet tarka kosztümös kedves apróságok töltik be és szüleik, valamint az összegyűlt nézőközönség őszinte öröme ugy táncolnak, szórakoznak, mint a nagyok. Vízkereszt napján délután 4 órai kezdettel az aradi Príncipe Mircea Anya- és Gyermekvédő Egyesület nagyszabású gyermekbálát rendezett a Központi-szálló összes termeiben. Alig múlt el a négy óra, már csoportosan érkeztek meg a kis vendégek szüleikkel, kísérőikkel. A szebbnél-szebb kosztümök, ötletes jelmezek és estélyi toalettet tarkálták a tálkörtben, ahol a meglepetést keltő, kitünően összeállított műsor vezette be a gyermekbálát.

A kis Mircea Struza bátor fellépésével kitünő konferanšiának bizonyult, majd Ligeti Tilduska lejtette el gracióz táncszámát, amely őszinte tapsot provokált a közönség tömött soraiból. Ersilica Iovita zongoraszámmal szórakoztatta a közönséget. Nagy sikert aratott Friedmann Elziska, a tehetséges és rendkívül bájos megjelenésű kis táncosnő orosz táncra, majd Constantinescu Gigi és Steluta Bosneac négykezeze következett. Élénk tetszést keltett a Chilevitz-óvoda apró növendékeinek jazzband-száma. Elbájoló kecsességgel lejtett menüettet a kis Moldovan Dehlia, aki-nek betanításáért Kárpáthy Irénkét illeti sok dícséret. Kell Dundi szavalaatáért sok tapsot kapott, ugyszintén nagy tetszést váltott ki Egyh Ghsa növendékeinek bájos Wiener Walzere, amelyet Huppert Klárka, Weisz Ancl, Vajda Nelly és Herold G. lejtettek el. Kis szünet után Löbe Ely, a Friedmann-óvoda tehetséges növendéke hatásos balettet táncolt, melyet Orudeanu Titus ügyes szavalaata követett. Friedmann Elly és Komlós Laci tangó kettőse sok tapsot kapott, majd Rimbas F. Victor Eftimiuól szavalt nagy sikerrel. Friedmann Rita szép keleti táncával, Vulpe Marika és Constantinescu Gigi hatásos Ardeleancajukkal arattak sikert. Serbanescu Monica ügyesen és bátran hozta ki szavalaatát, míg Constantin Irénke csengő hangú kis énekesnőnek bizonyult. Felicia Trimbitoni akrobatikus táncát szívesen megtapsolták, valamint Constantin Irénke Rózsa-tánca is nagy sikert aratott. Friedmann Erzsike és Ibolyka tipegő, bájos babatáncal, míg Constantinescu Gigi, Huppert C., Weisz A. és Vajda M. egy mulattató, ügyes Micky Maus-balettel szerepeltek. Printz Judith és Pogány Évi táncszámokkal és a Kárpáthy Irénke által betanított Chant de Midi keretében Gróf Évi, Trimbitoni Felicia, Márkus Kató és Kardos Marika illeszkedtek bele ügyesen a kitünően összeállított, nívós és érdekes műsor keretébe.

Műsor után a katonazenekar vidám horát játszott, amelynek hangjai mellett megkezdődött a gyermekek bálja. A bálát Memete Antkó nyitotta meg. Nagyon kedves momentum volt az, hogy az első táncot több gyermek csak kiszemelt pártásával akarta eltáncolni. Így a kis Constantin Irénke csak Giurgiu mérnök fiával, egy piros ruhás, csinos boy-al táncolt. Kimagasló eseménye volt a bálnak a jelmez-szépségsverseny, amelyben a következő ötletes jelmezek viselői nyertek díjat: I. Irénke Constantin, II. Geta Bársan, III. Serbanescu Monica, IV. Moldovan Dehlia, Bosneac Steluta, Friedmann Elziska, Constantinescu Gigi, Gheorghiu Mircea, Trimbitoni Felicia, Márkus Kató, Jovita Ersilica és Vulpe Mária nyertek még díjat rajtuk kívül a kosztümversenyben.

A rendkívül jól sikerült műsoros gyermekbál főrendezőjét, Dragan főmérnököt illeti a legnagyobb dícséret és elismerés, aki a jótékony cél érdekében fáradságot nem ismerve, munkálkodott. A büfénél a következő hölgyök foglaltak helyet: Constantinescu, Scheer örnagyné, Mitache örnagyné, Ciorgoraru Sabin és Romulus kapitányok nejei, Mironescu kapitányné. A gyermekbál a legjobb hangulatban az esti órákban ért véget, amikor is a vidám apróságokat alig lehetett hazavinni a bálteremből, ahol a divatos slágerek hangjai mellett táncoltak.

Már csak 5 napja van ahhoz, hogy egy kis szerencsével milliomos lehessen.

Százan és százan nyertek már kisebb-nagyobb összegeket a Zsidó Kórház sorsjátékán.

Január 12-én lesz az utolsó huzás,

amelyen az 1,000.000 lejes főnyereményen kívül még számos nagy nyeremény kerül kisorsolásra.
Ne habozzék tehát, hanem

vegyen még ma Zsidó Kórház sorsjegyet.

Kapható Aradon:

Koch Danielnél,

Arad, Str. Eminescu 2. és mindenütt.

AZ ARANY MÁRTIRJAI

Katasztrófális áresések a budapesti aranypiacon — Karácsonyra alig vásároltak ékszer — Elérhetetlenek a drágakövek árai

Budapestről jelentik: A világhírű magyar ékszeripar válságba jutott és ez főleg a Magyarországon kifejlődött nyersarany-spekulációra vezethető vissza. A nyersaranyban üzött féktelen spekulációnak sikerült elérnie a világon egyedülálló és indokolatlan aranyárakat. Az arany ára már majdnem elérte a nyolcezer pengőt is. A féktelen üzérkedés az üzerek által kitalált fantasztikus mesék hatása alatt, egy-egy háztulajdonos eladta 3—4 emeletes házat és a befolyt pénzért aranyrudakat vásárolt 7500—8000 pengős zugáron. Ezek el is vérezték ezen a spekuláción.

Négy hét óta azonban nagy változások történtek, mert az arany árfolyama magánforgalomban állandóan esett. Négy hét alatt közel 2000 pengős árfolyamvesztés érte az aranytezaurálókat, mert ma már 5500 pengőért kánálják az aranyrudakat. Elképzelhető, milyen óriási veszteség érte az aranyvásárlókat a kiismeretlen spekuláció miatt.

Az ékszeripar válságos helyzete

Hogy az arany spekuláció nálunk annyira elhajlott, annak érdekes magyarázata és háttere van. A legtöbbször, mint a piacon beszélők a befentesek, a spekuláció kölcsönvett aranyrudakkal dolgozott. Terminus-üzleteket kötöttek, úgy mint az értékpapírok játékaán történni szokott. Kontreim dolgozott a magánforgalomban akkor, amikor a nagymennyiségű aranyrudakat exekutálták. Ezért esett az arany ára.

Az ékszeripar természetesen meg szeretné szabadulni ezektől a kaotikus állapotoktól. Karácsony előtt nagy kollektív propagandát fej-tettek ki, hogy rábírák a közönséget, hogy nyersarany helyett feldolgozott aranyrudat, ékszer vásároljon. Azonban a karácsonyi forgalomhoz fűzött remények nem váltak be, mert még a legpesszimistikusabb elképzeléseket is meghaladóan lanya volt a karácsonyi üzleti forgalom. Az ékszerészek ugyszólván tavalyi forgalmuknak csak a tized részét bonyolították le és így úgy látszik, ez is előidézte a nyersaranyforgalom lanyhulását is. Az elmúlt hét folyamán is a magánforgalomban igen sokat vesztett az árfolyamából az arany és az ezüst. Külföldön ezzel szemben igen élénk kereslet volt. Különösen Bécsben, ahol a karácsony előtti napokban valóságos megröhanaták az ékszerészeket. Londonban pedig a font esése újabb áremelkedést idézett elő a nemesfém-árakban. Egyedül Németországban stabilok a nemesfém-árak, amit a szakkörökben a nyersarany szabályozó kormányrendelet hatásának tekintenek, mert Németországban a magánforgalmat beszüntették és a szinaranyhoz csak a szakmabeli iparosok és kereskedők juthatnak.

A budapesti drágakő-piacon december eleje óta igen élénk üzleti forgalom folyt le. A közönség rájött a drágakövek értékállóságára és ennek folyamánaképpen értékkonzerválás

céljából, nagymennyiségű gyémánt talált vevőre. Azok a kereskedők, akiknek sötét-sárga és feketébe játszó, nagyfelületű kövek voltak, azok a nagy árkereslet és ennek folytán előálló nagy áruhiány dacára, egyetlen darabot sem tudtak eladni ezekből a minőségek-ből. Ezzel szemben a jó kövek a piacról teljesen eltűntek és ennek természetes következménye az lett, hogy egyideig a nagy köveket való kereskedelem szünetelni fog, mindaddig, míg a külföldről behozott árunak 30—40 százalékkal magasabb árához a vevőközönség hozzá fog szokni. A karácsonyi üzlet, sajnos, csupán az apró tárgyak eladásában merült ki, holott más években nagyon sok briliáns talált karácsonykor vevőre. A budapesti piacon karácsonykor vevőre, a bécsi üzleti forgalom nem várt hatalmas eredménnyel végződött, így árai, mint forgalom tekintetében, rekordvásárt bonyolítottak le a bécsi ékszerészek. Az antwerpeni piac igen lanya a különböző országok devizarendeleitei következtében, az üzletkötés nagyon megnehezült. A nagy, sárga, briliánsokban pedig hatalmas árcsökkenés történt. Parisban az ékszerszakma elérkezett ahhoz a ponthoz, amikor már a finom gyöngynek, smaragdoknak, zafírnak nincs megállapítható és készpénzbe átváltható becsértéke. Igen nagy cégek, melyeknek áruraktára sokszorosan túlhaladja tartozásuk összegét, teljes üzletlenség folytán, egyszerűen nem tudnak fizetni. A nagy kényszereladások miatt előfordult, hogy a finom smaragdok és a gyöngyök egy évvel ezelőtti beszerzési árai egyharmadával cseréltek gazdát. Viszont a közepes minőségű gyöngyök és színes kövek eladhatatlanok.

Aradi betörőt fogtak el Kolozsváron

Kihallgatása után Aradra hozzák.

Kolozsvárról jelentik: A kolozsvári rendőrségnek egy régóta körözött aradi betörőt sikerült kézrekerítenie. Marozan rendőrkapitány, valamint Nagy és Párdi detektívek le-tartóztatták Hermann Zsigmond közismert betörőt, aki Aradon és Arad környékén, a megállapítások szerint számos betörést követett el.

Többek között Vingán hajtott végre Hermann néhány hónap előtt egy nagyarányú betörést. Ezen a betörésen azonban rajtavesztett, mert a csendőrség letartóztatta és megtalálta nála a lopott tárgyakat is. A betörőt átkísérték a temesvári ügyészségre, Hermann azonban itt sem hagyta el jószerecséje, mert a corpus delicti gyanánt lefoglalt lopott holmival együtt sikerült megszöknie. Ezután Hermann Aradon, majd Kolozsváron ütötte föl a főhadiszállást. Kolozsváron azonban rajtavesztett, mert hétő este a rendőrség kezére került. Kihallgatása után átkísérik az ügyészségre és minthogy betöréseinek javarészt Aradon hajtotta végre, nem lehetetlen, hogy rövidesen Aradra hozzák.

Vendégszerető betörő egy aradi lakásban

Meghiúsult betörés — Ki akarták fosztani egy tisztviselő lakását

Érdekes körülmények között hiúsult meg egy, az elmúlt éjszaka megkísérelt betörés Aradon. A Str. Cantemir 21. szám alatt lakik Popescu János, aki dr. Stoinescu Sándor aradi ügyvéd irodájában van alkalmazva. Popescu a Vízkereszt ünnepek alatt vidékre utazott és ugylátszik, ezt az időt akarták felhasználni a betörők arra, hogy lakását kifosszák.

Az elmúlt este Hamza József, aki Popescu szomszédságában lakik, arra lett figyelmes, hogy a távollévő Popescu lakásának az ablaka nyitva van, az ablak alatt pedig egy gyanús külsejű suhanc sétálgat fel és alá.

— Mit keres itt? — kérdezte a fiatalembert, aki erre válasz helyett futásnak eredt és csakhamar eltűnt a szeme elől. Hamza azonnal észrevette, hogy a lakásban betörő tartózkodik és hogy az elmenekült suhanc „falazott” társának, azaz leplezni igyekezett annak munkáját. Hamza erre odament a nyitott ablakhoz és benézett. A lakásban csakugyan egy ismeretlen férfi kereséget izgatottan, nyilván pénz után kutatott.

— Hát maga mit keres itt? — kiáltott be Hamza a lakásba. A betörő először meghökkenett, de aztán feltalálta magát:

— Hogy én mit keresek itt? — felelte méltatlankodva. — Én itt lakom. Egyébként ha arról meg akar győződni, jöjjön be a lakásba — invitálta a hivatalos látogató Hamzát, aki azonban nem fogadta el a vendégszerető betörő meghívását, hanem rendőrről hívatott. Mire azonban a rendőrrel visszaérkezett, addigra a betörő már eltűnt. Mint meglátást nyert Hamza idejében zavarta meg a betörők munkáját, mert kénytelenek voltak zsákmány nélkül odébbállni. A nyomozás megindult.

Színház — Irodalom — Művészet

Ófelsége frakkja

(Békettý—Lajthai operettbemutatója a Magyar Színházban).

„Ófelsége frakkja” a detronizált uralkodó vágyát szimbolizálja az etikett nélküli szabad élet után. Ezt a szerző úgy képzelte el, hogy az egyik bár szeparéjából csak azért megy át a másik bár külön páholyába, hogy utközben az autóban... Szóval, roppant demokratikus meséje van az új operettnek, amelynek hercegi hősnője végül is megtéríti a hőst és ötletsivár fordulatok akadályversenyének végén általános meglepetésre egymáséi lesznek. Mindentől függetlenül mint régi ismerőst élvezhetjük az új operett muzsikáját, amely kemény próbára teszi ugyan az énekeseket, de két slágernek kijátszott tangón kívül semmi többet nem nyújt.

A szerzők súlyos mulasztásait a kolozsvári operettgyűttes „szitár”-jainak alapos színészi munkája pótolta, amelyhez az aradi rendezés sikerült és dekoratíven ható színeket adott. Karácsonyi Ili Szilvia hercegnő szerepében valóban hercegnői garderobe-val ékes, temperamentumos, szerelmes nő: alakítása a fővárosi primadonnának minden rutinizott technikai és táncbeli felkészültségét megragyogtatta előttünk. Pompás alakjánál csak pijamái és grandtoilettejei feltűnőbbek: játékanak tökéletes illúzióját kellemesen gazdagította a felső regiszterekben is tisztasággal szárnyaló hangja, mely színben feltűnően gazdagodott azóta, hogy legutoljára hallottuk. Partnerre, Putnik Bálint elegáns figurája, fegyelmezett hangja illír király: Karácsonyi Ili számára pompás tangó-partnernek bizonyult. Kellemes meglepetést szerzett Nemes Mancsi hercegisasszonya és a szokott jó Hász Aladár snájdig adantánsa. Leövey Leó, régi ismerősünk. Kiss Mariska kedélyes bonhomijú kabinetfigurái őszintén tetszettek. Véghegyi Iza, a szubrett, hálátlan szerepében is általános tetszést aratott és feltűnt a fiatal Felpéczy András sikerült és ötletes tánc.

A bemutatót zsufojtá ház fogadta s a szereplőknek címzett tapsaival adta meg a felmentvényt a szerzőknek is. A zenekart a kolozsvári Larnagy, Stefaidesz József vezényelte sikerrel. (ig.)

Dénes Oszkár magyar komikus londoni sikerének titka — hogy nem tud angolul

A „Viktoria” nagy sikert aratott — Magyarok kolóniája Londonban

Londonból jelentik: A londoni Palace-színház most mutatta be nagy sikerrel *Abraham Pál* ismert operettjét, a „Viktóriát” — „Victoria and Her Hussar” címmel. A „Viktoria” londoni bemutatója azonban nemcsak Abraham Pálnak, de Dénes Oszkárnak, a Pestről elszármazott kiváló komikusnak is sikere. Dénes Oszkár szokatlan sikerét színházi körökben azszal magyarázzák, hogy ő *uj és nem jár* a londoni komédiások évtizedek óta letaposott utjain. Ezzel összefügg az is, hogy nem tud angol színész úgy nevetni és nevetetni, mint ő. Dénes Oszkár elvitte magával a kontinentális derűt a ködös Albionba. De van még egy nagy titka is Dénes nagy sikerének: hogy nem tud angolul. Az első napok nehézségei után (és ezek a kiejtési nehézségek már az első napon közelebb hozták a művészt az angol közönség szívéhez) a szöveget már jó magyaros kiejtéssel mondta: de mindenki érezte, hogy Dénes a „Viktoria” szövegén kívül édeskeveset beszél angolul...

A londoni magyarok nagy barátja Semler Imre, aki már huszonöt éve lakik Angliában. Semler karácsonyi „party”-ján ott volt Dénes

* Az aradi Városi Színház műsora, Péntek este fél 9-kor: Mánás Miska. Nagyon olcsó mozihelyekkel. A kolozsvári operettársulat fellépése. Sorozatszám: 104. — Szombat este fél 9-kor: Friderika. Operettjudozság, először, Lehár Ferenc legujabb, világsiker aratott operettje. Karácsonyi Ili és Csermák Lajos felléptével. Bérletszám 22. Sorozatszám: 105. Éjjel negyed 12-kor: Finom kis lakás. Nagyon olcsó mozihelyekkel. Kizárólag és szigorúan csak felnőtteknek. Sorozatszám: 106. — Vasárnap délután 3-kor: Ábris rózsája. Nagyon olcsó mozihelyekkel. Sorozatszám: 107. Délután fél 6-kor: Friderika. Operettjudozság, másodsor. Rendes helyekkel. Karácsonyi Ili és Csermák Lajos felléptével. Sorozatszám: 108. Este fél 9-kor: Feketeszáru cseresznye. Nagyon olcsó mozihelyekkel. Ez évadban utoljára. Sorozatszám: 109.

* Szombaton éjjel a könnyed francia bohózatoknak egyik mintapéldánya: a „Finom kis lakás” kerül műsorra. A prózaegyüttesnek ezt a vendégszereplését nagyon olcsó mozihelyekkel mellett tűzte műsorra az igazgatóság. A téma sikamlósságára való tekintettel azonban csak felnőttek számára. Bárdy Teréz, Bárdos Klári, Forgács, Tasnády játsszák a főszerepeket.

* A „Pillangó” aradi másod-premierje Vízkereszt délutánján. Vízkereszt napján zsufojt ház élvezte végig a Magyar Színház előadásait, jelölve annak, hogy a közönség szívesen jár színházba: ha jó darabot, jó szereplőket láthat. Másod-premierként hatott a délutáni „Pillangó” című operett előadása, amelyben Néményi Lily mellett, az öreg kegyelmes szerepében, Hász Aladár, egyik epizód-szerepben pedig a kitűnő Leövey excellált. Kellemes meglepetés a fiatal Hegyessy Ica és Felpéczy András akrobatikus táncszáma: mindkettőjükben pompás táncművészeteket volt alkalmunk megismerni.

* Dr. Roth Marcell megüvöltja az Anyák Iskoláját. A Kölcsey Egyesület ez évben is megszervezi azt az intézményt, mely a családi nevelés számára irányadó, modern szempontokat tudományosan megvilágítja. A jövő hét szerdáján lesz az Anyák Iskolája első előadása az Iparos Otthonban és most is Roth Marcell dr. egyet. magántanár kezdi az előadás-sorozatát. Az Anyák Iskolájának nagy közönsége most harmadszor fog arról meggyőződni, hogy dr. Roth Marcell előadása a tudomány világossága és a stilművészet könnyedsége által, a hallgatók lelkében maradandó élménnyé válik. A Kölcsey Egyesület a társadalom minden köréből, elsősorban a nőket várja ezekre az ingyenes előadásokra, melyeknek kulturális jelentősége abban is kifejezésre jut, hogy a társadalom egészségének legközvetlenebb figyelői: orvosok és tanárok rendezik odaadó szerepüket.

Oszkár is, a magyar kolónia több kiváló tagjával együtt. Ott volt még London nagynevű színésznője, Adele Dixon, aki jelenleg a His Majesty Theatreben aratja szériás sikereit a „Jó barátok” című darabban, amely Priestlynek Good Companions című regényéből készült. Érdekes különben, hogy Adele Dixon férje a magyar származású Schweiger, akinek apja a negyven esztendővel ezelőtt Indiába kivándorolt közismert régiség- és műgyűjtő. Hamár a londoni magyarokról szólunk, meg kell még említenünk Ledovsky Géza vezérigazgató leányát, Agnest, aki a londoni Queens Kollégiumban végzi jelenleg az újságírói akadémiát és nagy tudásával emeli a kis magyar kolónia nívóját s közkedvelt tagja a londoni társaság upper tenjének. Teliesen tudományos munkásságának szentelt idejét ifjabb Géva-Wolff Nándor, a Magyar Tudományos Egyletem büszkesége, aki az angol jogot ma éppoly kitűnően ismeri, mint a magyart. A karácsonyt a magyar származású László Fülöp ezidén Amerikában töltötte s Amerika vezető vezető államférfiit: Hoover-t, Mellon-t, Borah-t és még egynéhány krözust festett meg.

* Mánás Miska: mozihelyekkel. Az aradi közönségnek egyik kedvenc operettjét eleveníti fel ma este a színház igazgatósága a „Mánás Miska”-val. Az operettirodalom virágzó korszakának egyik kiváló alkotása a „Mánás Miska”, amely fiúbemésző zenéjén és pompás hangszereplésén kívül kacagtató szöveggönyvre íródott. Rolla szerepét Karácsonyi Ili decens művészete fogja szerválni. Marcsát, a darabban előforduló közkedvelt jellem szerepét Véghegyi Iza alakítja. A címszerepet az elegáns humor kiváló reprezentánsa: Hász Aladár játssza. Új szereposztásban teljesen premierként fog hatni a Mánás Miska reprise. Aki tehát jól öhajítja eltölteni estjét, az siessen a színház jegypénztárához és gondoskodjon jegyéről.

* Szombaton: Friderika, Lehár jubiláló operettje. Könnyed, megkapó miliőben játszódik a „Friderika”. Egy régi, nyugalmas világ minden báját, izét varázsolja hangjaival a közönség elé. Karácsonyi Ili disztíngvált egyéniségére szabódott a főszerep, amelyben eddig még mindenütt viharos tetszést aratott.

* Januárban lesz a „Torockói menyasszony” bécsi bemutatója. Budapestről jelentik: Ludig Ottó nagysikerű darabját, a „Torockói menyasszony”-t, amelynek úgy a magyar fővárosban, mint egész Erdélyben nagy sikere volt és amelyet még most is játszanak a budapesti Belvárosi Színházban, az egyik bécsi színház is lekötötte. A „Torockói menyasszony” bécsi premierjének napját január 12-re tűzték ki. A bécsi bemutatóval kapcsolatban érdekes megemlíteni, hogy az egyik főszerepet — a Blum Salamonné szerepét — annak budapesti alakítója, Gombaszögi Ella játssza Bécsben is.

* Műsoros táncestély Borossebesen. A borossebesi Iparosotthon nagysikerű műsoros estét rendezett, amelynek keretében a kitűnő borossebesi műkedvelőgárda mutatta be teljes tudását. Három egyfelvonásos vígjáték került színre a gazdag program számaiként, köztük egy román nyelven előadott vígjáték is. Az est sikeréből a következő szereplők vették ki részüket: Patkó Ferencné, Kilbék Bertus, Patkó Bözsi, Patkó Erzsi, Gömöri Iluska, Balázs Ilon, Filip Mariora, Zimonyi Zoltán, Lipták József, Gulyás János, Szabó Ferenc, Motiu Péter, Schidu Mihály, Sortoc C., Laurutu G., Selin P. A tánczenét a borossebesi Iparosotthon tagjaiból alakult zenekar szolgáltatta. A mulatságon egész Sebes társadalma megjelent és a késő délelőtti órákig tartott a tánc, vigasság. A mulatság sikeres rendezéséért az Iparosotthon rendezőbizottságát illeti elismerés.

IORGA miniszterelnök levele egy aradi vendéglőshöz

Érdekes levélváltás a kormányfő és az egykori politikai fogoly között. — A konkurrenca áldozata a szegedi Csillag-börtönben.

Érdekes levél érkezett Aradra Iorga miniszterelnöktől, amelyet Lasc Gábor aradi vendéglősnek küldött, annak egy hozzá intézett kérelmére. A kérvény, amelyet a vendéglős a miniszterelnökhöz juttatott, közel tíz évvel ezelőtti eseményt idéz fel. Abban az időben történt Battonya magyar község megszállása is, ahol Lasc Gábornak faterkedése és zöldségszállításai váltakozása volt. A megszállás alkalmával Lasc házába több tisztet szállásoltak be, s midőn a csapatok visszavonultak Battonyáról, Lascot egyik konkurrense feljelentette a magyar katonai hatóságoknál. Letartóztatták és a szegedi Csillagbörtönbe szállították, ahol abban az időben több politikai fogoly is volt elzárva. Lascot kihallgatták, majd néhány hét elteltével Budapestre szállították föl, ahol a Markó-utcai fogházba helyezték el. Itt újabb kihallgatása után elrendelték szabadlábra helyezését. Visszament Battonyára, ahonnan zöldségvásárlás miatt később Ceglétre utazott. Midőn itt a rendőrségem jelentkezett, tudomására hozták, hogy újabb feljelentés van ellene, amelyek súlyos vádakot tartalmaznak és így kénytelenek őrizetbe venni. Lasc tudomásul vette, hogy ismét a rendőrség foglya lett és Ceglédről — kihallgatása után — ismét Szegedre szállították a Csillagbörtönbe. Az ügyész itt már ismerősként üdvözölte, azonban az új vádak kivizsgálása nélkül semmit sem tehetett érdekében.

A Csillagbörtönben Lasc a többi politikai foglyokkal került közös cellába és hosszú hetek teltek el, amíg végre tört a szabadulás órája. Mivel tudatában volt annak, hogy a battonyai konkurrenca a kedvező politikai atmoszférát nem fogja kiaknáztatlanul hagyni, Szegedről Budapestre utazott, ahol a román konzulátuson jelentkezett és kérte, hogy számára repatriáció utóvelet állítsanak ki. Kérését teljesítették is és Lasc Gábor eladta battonyai házát, pénzzé tette ingóságait és Aradra jött. Forgatókéjével egzisztenciát teremtett magának, vendéglőt nyitott a Str. Mocioni (Orczy-utca) sarkán. A gazdasági válság azonban a vendéglők jövedelmét is csökkentette és Lasc Gábor, a vendéglős, úgy gondolta, hogy most csak Lasc Gábor, az egykori politikai fogoly segíthet rajta. Levelet írt tehát Iorga miniszterelnöknek, amelyben kérte, hogy juttasson számára anyagi segítséget. A kérvényre most érkezett le a miniszterelnök válasza, amelyben Savu Constantin miniszterelnökségi kabinetigazgató tudatta a vendéglőssel, hogy az általános gazdasági helyzetre való tekintettel megfelelő alap nem áll a miniszterelnök rendelkezésére, hogy a kérelmet teljesítse, annyival is inkább nem, mert az egykori politikai foglyoknak — akik Romániában körülbelül negyvenen vannak — szervezetük van, amelynek élén egy bucaresti-i ügyvéd áll.

A miniszterelnök azonban méltányolni akarta a kérelmet, ezért karácsonyi segélyként 2000 lejt küld számára. A 2000 lejt Karácsony napján érkezett meg Aradra, a miniszterelnök jókívánatait tartalmazó levéllel együtt. Valahogyan úgy, mint ahogyan a régi karácsonyi legendákban olvasható.

Az idén csak öt író tüntettek ki a Baumgarten-díjjal

Négyezer pengőt kapnak a kitüntetett írók.

Budapestről jelentik: Ma döntöttek a Baumgarten irodalmi díjak kiosztása felett. A bizottság állásfoglalása szerint a tavalyi tíz díjjal kitüntetett magyar író helyett, ez évben csupán ötöt tüntettek ki a bizottság fejenként 4000—4000 pengő díjjal. Az öt magyar író, akik a díjban részesítenek, a következők: Szabó Lőrinc, az ismert költő, Nagy Lajos, a novellairó, Füst Milán költő, Gellért Oszkár költő, a Nyugat szerkesztője s Halász Gábor. (?) A díjakat a kitüntetett íróknak folyó hó 18-án adják át.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Feltűnést keltő banktörvényjavaslat Jugoszláviában

Szabályozzák a bankbetétek nagyságát — Az igazgatósági tagok kauciója — A takarékbetétek egy részét a bankok kötelesek állami pénzüzeteknél elhelyezni —

Belgrádból jelentik: A jugoszláv Kereskedelmi és iparügyi minisztérium elkészítte az új banktörvényjavaslatot, amelyet véleményezés végett most adott ki az illetékes gazdasági érdekképviseletnek.

Az új banktörvény szabályozza a betétek mértékét, a betétek felhasználását, foglalkozik az alkalmazottakkal és az igazgatósági tagok felelősségével.

A bankok saját vagyonaik háromszorosánál több takarékbetétet nem fogadhatnak el és összes kötelezettségük nem haladhatja meg saját vagyonaik ötszörösét. Ezek a rendelkezések a betétesek biztonságát szolgálják, akik betéteiket több esetben veszítették el csődbekert bankoknál.

A törvényjavaslat intézkedik arról is, hogy a bankok a takarékbetétek egy részét állami pénzüzeteknél kötelesek elhelyezni. Jelzáloghitelüzletekkel ezentúl csak speciális bankok foglalkozhatnak, ezeknek az üzletmenetét és ügyvitelét külön törvényjavaslat fogja szabályozni.

A bankok kötelesek tartaléktőkéjük tele összegét állami értékpapirokban elhelyezni. Különösen érdekes a törvényjavaslat intézkedése

a pénzüzetek igazgatósági tagjaira vonatkozóan. Eszerint minden egyes igazgatósági tag köteles kauciót letétbe helyezni, melynek összege legalább az intézeti alaptőke félszázalékára mg. A kaució alsó határa százezer, felső határa ötszáz ezer dinár.

Kimondja a törvényjavaslat azt is, hogy pénztárnok és könyvelő egyidőben nem lehet ugyanaz a személy. A bankoknak összes tisztviselőikkel szerződésileg kell megállapodniok a fizetés, szabadságidő, a megbetegedés, a katonai szolgálat és a végkielégítés tekintetében. A végkielégítésre vonatkozóan a tervezet megállapítja, hogy a végkielégítés összege a 200.000 dinárt nem haladhatja meg.

A pénzüzetek feletti felügyeleti jog a Kereskedelmi és iparügyi minisztert fogja megilletni, aki ezt a jogát ellenőrző tisztviselők útján fogja gyakorolni.

A pénzüzetek egy éven belül kötelesek a törvény szellemének megfelelően működni, ellenkező esetben kényszerfelszámolásnak van helye.

A törvényjavaslat, amely súlyos büntetéseket állapít meg és amely most kerül a parlament elé, természetesen igen nagy érdeklődést kelt egész Jugoszlávia bankvilágában.

A svéd gyufatröszt védekeznek a magyar

Egymillió dollárt akar a gyufakonzern januárban Magyarországból kivinni — Valószínű, hogy a pénz kiviteléhez nem járul hozzá a Nemzeti Bank — Kreuger Ivar, a titokzatos mérnök

Budapestről jelentik: A transzfermoratóriummal súlyosított magyar devizakorlátozás közéről érinti a magyar gyufamonopóliumot bérlő svéd gyufatrösztöt is. A december 23-án életbeléptetett transzfermoratórium rendelet értelmében ugyanis csak a népszövetségi kölcsön van kivéve a külföldi valutában való fizetés tilalma alól és ennek következtében, a svéd kölcsön kamatai, valamint törlesztési részletei nem vehetők ki. Ez a körülmény a svéd érdekeltségben meglehetősen izgalmat okozott és éppen ezért a napokban Budapestre érkezett Ahlström Walter főkonzul, a Kreuger-konzern megbízottja, hogy a konzern érdekeit megvédelmezze.

A Kreuger-konzern, amely a gyufakölcsön folyósításához szükséges összeget dollárkötvénykölcsön kibocsátásával szerezte meg, saját kibocsátási kötvényeit változatlanul dollárban tartozik törleszteni, míg több olyan államban, ahol kölcsönt adott, devizakorlátozások vannak. Ez a körülmény fokozott mértékben teszi érthetővé azt az izgalmat, amelyet a svédokban a magyar transzfermoratórium okozott. Ahlström főkonzul most tehát arról tárgyal, hogy megszerezze az engedélyt egy részét a gyufakölcsön január 15-én esedékes egymillió dolláros részletének kiviteléhez, másrészt biztosítsa a gyufaüzlet jövedelmének folyatolagos kivitelét. Hír szerint, a magyar pénzügyminisztérium hajlandó elősegíteni, hogy a svédok szabadon rendelkezessenek ottlévő tőkéjükkel, a Nemzeti Bank a devizakiviteli engedélyt kénytelen a lehetőség alapján elbírálni. A valószínűbb azonban az, hogy a svédok engedélyt fognak kapni, hogy magyarországi jövedelmeiket a belföldön gyűmölcsöztessék.

Érdekes megemlíteni, hogy a Kreuger & Toll-részvények az elmúlt három év alatt árfolyamértéküknek 87 százalékát veszítették el. Kreuger Ivar, aki névjegyén csak egyszerűen mérnöknek nevezi magát, a részvények áresése ellenére is, változatlan cályog

örzi a hatalmas konzern szívját. Mandőban uton van, hol repülőgépen, hol jachtjai egykén, mindig egyedül, minden kíséret nélkül. A nyílvanosságtól annyira irtózik, hogy a legtitokzatosabban élő emberek egyike lett. Sohasem lakik szállodában, minden városban, ahova dolgai vezetik, megvan a maga külön lakása, még akkor is, ha több évig sem vezet arra útja. A címét csak legbizalmasabb emberei tudják, Aránylag leggyakrabban Berlinben tartózkodik, ahol saját 20 szobás villáján kívül, még egy lakása is van. Amennyire irtózik a nyilvánosság fényében lenni, annyira szereti odahaza a világosságot és lakásában esténként fényárban uszik minden szoba. A világosság mellett a virágokat szereti a legjobban, minden szobája valóságos virágoskert. Olvasmányai főképpen nagy emberek életrajzai. Szereti a zenét és a színházat.

Igy él az az ember, aki 12 év óta egyeduralkodója mindazoknak az országoknak, ahol gyuiát használnak.

= Meghívás a kereskedők előadására. Az Aradi Kereskedelmi Testület tagjait, ugyancsak minden más érdeklődőt, kereskedőket, iparosokat és a gazdasági élet forrongó kérdéseiben velük egyformán érdekelt értelmiséghez tartozókat tisztelettel meghívjuk a válságkutató sorozatunkban, vasárnap, e hó 10-én d. e. 11 órakor nagytermünkben (Bulevardul Reg. Maria 13., II. lépcső, I. emelet) tartandó harmadik nyilvános előadásra. Előadó Szabó Sándor dr. nagykereskedő tagtársunk. Tárgya: Gazdasági rendszerünk összeomlásban van-e vagy nagy átalakulás kórárt szenvedjük? Ennek a kérdésnek a megoldása mindnyájunk jövő életének alapja, további munkánk útjának a kijelölése. Gyökeres fontosságánál fogva, a legszélesebb körű hallgatóságra számítunk s ezért kérjük az érdeklődőket, hogy a rendelkezésre álló helyeket 11 óráig elfoglalni szíveskedjenek. Tisztelettel: Domán Sándor, mint az Aradi Kereskedelmi Testület elnöke.

Gyárosok! — Exportőrök!

Aki vevőkörét nagyobbítani akarja.
Aki biztosítani akarja a kapacitásának megfelelő vevőkört.
Aki elbocsátott munkásait vissza akarja venni.
Aki nem akar megülni a mai gazdasági viszonyok alatt.
Aki fejlődni — gyarapodni akar:
AZ VEYEN RÉSZT a 982-ös tavaszi, közlekeleti, televívi (Palestina)

nemzetközi mintavásáron!

Jöjjen olcsó térszertartóval **Palesztinába!**

Március 17-től április 14-ig tartó kirándulásunk résztvevői, összesen 17.500 lefőrt (ebben Konstancától Konstancáig, a közös utlevél költségeivel együtt minden kiadás benne van, csak a hajón való élelmiszer nem) megtekintik a Szentjúdort, résztvevőnek a fenti világkiállításban, a Világmarkkiállításban, a világjáró turizmi karneválnál és tanulmányozhatják az ottani ipari és kereskedelmi viszonyokat! Mindkét ügyben részletes felvilágosítással szolgál: A televívi nemzetközi mintavásár erdélyi és magyarországi megszervező irodája Cluj, Str. Avram Iancu 18.

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DÍJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4, vasárnap 5 Lej, vasárnap betűvel 8, hétvége 10 Lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szóig hétköznap 40, vasárnap 50 Lej. A vastagabb betűvel kívánt szavak aláhúzódnak. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal felelős magának a fogat hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető megváltoztassa. Csak válaszlevegővel ellátott kérdésközlőkre válaszolunk. Ajánlatok legkésőbb levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetéseknek vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

APRÓHIRDETÉSEKET ESTE 9 ÓRÁIG VESZÜNK FEL.

FOGAK

a legfinomabb anyagból és elsőrangú kivitelben készíti:

Frida D'Moujalledi

fogműtermében

Arad, v. Boros Béni-tér 37.

Foghuzás (érzéstelenítéssel)... L. 40
Randolf koronák — fogak drbjá... L. 100
Fehér fogak kaucukra... L. 50
Arany koronák (garantált 22 karátos) L. 400
Koronák — fogak — platina és fehér aranyból is készöl. — Vidékieknek fogmunkálatok 24 órán belül eszközöltetnek.
Dr. Spanier fogorvos vezetése mellett.

HÁZASSÁG.

HÉRJHEZ MENNE 24 éves temesvári leány, olyan feltétlen uriemberhez, ki feleségében nemcsak a szerető hitvest, hanem munkatársat is keres. Teljes be rendezésén, kelengyén kívül 50.000 Lej megtakarított pénze és fix 5000 Lejes állása is van. Komoly érdeklődő írjon teljes bizalommal „Arvácska” jellegére az Aradi Közlöny kiadójába. 67

ALKALMAZÁS.

GYAKORLOTT olcsó masszírozó kózzestetik. — Cimeket ármezjelöléssel az Aradi Közlöny kiadójába kérek. 240

EKÁS.

BUTOROZOTT azoba egy magános ur embernek vagy nőnek, esetleg teljes ellátással is kiadó. Str. Closea 9. 89

KERESK KERTES MODERN MAGÁN-HÁZAT márba két egymástól független három-háromszobás lakással, fürdőszobával és mellékhelyiségekkel, lehetőleg a belvárosban. Cimeket „Modern magán-ház” jellegére az Aradi Közlöny kiadójába kérek.

EGYSZOBÁS, konyhás lakás. Két szobával. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 200

KÉTSZOBÁS, konyhás I-ső emeleti lakás a Szabadság-tér szarkánál kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában.

KÉT OLOSÓ lakás volt Tökölly-től 1. sz. H. emeleten kiadó. 81

VÉTEL ÉS ELADÁS.

SALGONE bizományi üzletében

Str. Heria, Neuman-palota, megkezdődött az olcsó alkalmi vásár. Nagy raktár van: perzsaszőnyeg, ezüsttárgyak, ékszerek, manikűr-készlet, toalett garabura, különböző dísztárgyak, bundák, festmények, antik szalonok, nagy gyári szőnyeg, jókai összes művel, zongorák, hegedűk, asztalok, székek, teljes szoba berendezések, storeok, kézmunkák, függönyök, hintaszék, tákrók, eszeslon stb. ben.

NEM KELL BERAKTAROZAS ÉS KEZELÉSI KÖLTSEGET FIZETNIE. Helyezze el bizalommal eladó tárgyait 10 év óta fennálló bizományi teletombon, hol eladó tárgyai gyors eladásáról gondoskodom. Sürgősen keresek keleti perzsaszőnyegeket, antik modorokat, szalonokat, szekretereket, modern ebédő és hálóberendezéseket, ezüsttárgyakat, briliáns ékszereket, antik órákat, uriszobabútor, fotelokat, függöny, storeokat, dísztárgyakat, stb. SALGONE bizományi üzlete, Str. Heria 1. (Széchenyi-utca) Neuman-palota. 1000

BUDAPESTEN

az új „NEMZETI SZALLODA”

a Hungaria Nagyszálló vezetője alatt megnyitott
Központi fekvés (József körút 4.) a Nemzeti színházzal szemben.
TELEFON: J. 320-30.

Minden modern kényelemmel berendezve.
Kitűnő étterem! Polgári árak! Dreher sürcsarnok!
A vidéki társaságok találkozó helye!

ÚJ ÜZLETBERENDEZÉS jutányos áron eladó. Megtekinthető: Bul. Reg. Maria 19. házmeztérnél.

KITÜNO, jókarban levő 2 Hltres vashordók eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 200

RUHAFOGAST vasból keresek megvételre jó állapotban levő, esernyő tartóval felszereltet. Cimeket az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérek. 240

ÜZLETEK.

ÜZLETHELYISÉG a Szabadság-tér szarkánál azonosra kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában.

Biztos megélhetést nyújtó
fűszerüzlet átadó.
Bővebbet **HÁSZ** ügynökségi iroda, volt Deák Ferenc-utca 12.

JOANOVITS ANTAL

SZÜCSÜZLETE

Bundákat azörmegallérokat készíten és rendelésre szállít. Javításokat és átalakításokat legprecízebben végez. Olcsó árak!

Str. Gen. Grigorescu volt T. b. utca.

HÓ és SÁRCIPÓK

legújabb módszert javítása

12 óra alatt.

Minden színben 1 pár új talp, sarok 60 Lej.

HAMMER ZSIGMOND és FIA

Bulev. Reg. Ferdinand 27. (Boros B.-tér).

Építők figyelmébe!

Házhelyeladó

volt Kossuth-utca 12.

Hirdessen a 47 éve fennálló „Aradi Közlöny”-ben

Rádió műsor

— Romániai időszámítás. —
PÉNTEK, JANUÁR 8.

Bucuresti. 13. Gramofon. 14. Gramofon. 18. Rádiózenekar. 19.10. Rádiózenekar. 21.30. Közvetítés az Operából. — Budapest. 10.15. Hangverseny. 13. Déli hangverseny. 13.05. Eugen Stepat orosz balalaika-zenekarának hangversenye. 5. Divattudósítás. 6. A hangosfilm és a közönség. 6.35. A Weidinger szalonzenekar hangversenye. 7.45. Gyorsírótanfolyam. 8.15. A „Törökvis” Dal-, Zene- és Önképző Egylet hangversenye. 9. A rádió külügyi megvédőrája. 9.20. Gramofonhangverseny. 9.45. A Budapesti Hangversenyzenekar hangversenye. A hangverseny után Rácz Béla és cigányzenekarának hangversenye. — Belgrad. 12. Gramofon. 13.05. Rádiózenekar. 16.45. Gramofon. 17.30. Nemzeti dalok. 18. Rádiózenekar. 21.30. Szimionikus hangverseny Varsóból. 23.40. Gramofon. — Bécs. 11.20. Iskolai rádió: Schubert Ferencről. 12.30. Buchbinder zenekar. 13.40. Gramofon. 18. Macho zenekar. 20.40. Bruckner c-moll szimf. 22.05. Jazz zenekar. 23. Schieder zenekar. — Berlin. 17.30. Szórakoztató zene. 19.10. Zenés híj. óra. 20.10. Zenekari verseny. 23.30. Jótékonycélu hangverseny. Utána Goronczy Antal tánczenekara — Briss. 16. Délutáni zene. 18.05. A Morva vonósnégyes hangversenye. 20.30. Dvorzák: A jakobinus, 3 felv. operja. — Katowice. 18.35. Audran operett Wilmódból. 21.15. Filharmonikusok Varsóból. — Königsbrunnhausen. 17.30. Szórakoztató zene Leipzigból. 19.30. Házi zene. 22—01-ig esti zene. — Páris Rádió Páris. 22. Mozart: Varázsfuvola c. operája. — Róma. 18.30. Cselló- és szopránverseny. 18.45. Könnyű zene. 21.30. Gramofon. 22. Bard: A Tabarin hercegnője, operett. — Svájci Aleman adó. 22. Kallivoda Olga magyar néptáncja.

SZOMBAT, JANUÁR 9.

Bucuresti. 13. Gramofon. 18. Sibiceanu zenekar. Könnyű és román zene. 19.10. Sibiceanu zenekar. 20.40. Gramofon. 21. Fuvós négyes. 21.45. Román dalok. 22.05. Luca zenekar: Román zene. — Budapest. 10.15. Az Országos Postászenekar hangversenye. 13. Déli ha-

HA MA

megrendeli az

Aradi Közlöny-t

Ingyen

kapja az Aradi Közlöny

asztali

előjegyzési naptárát!

rangszo. 13.05. A Mándits szalonzenekar hangversenye. 6. Irásverseny. Helyes magyar írás, magyar helyesírás. Halász Gyula előadása. 6.30. Az Első Budapesti Citerakör hangversenye. 8. A „Rádióélet” vidám műsoros estje. Majd kb. 10.20. Jazz zenekar hangversenye. 11.30. A Budapesti Koncert Szalonzenekar hangversenye. — Belgrad. 12. Gramofon. 13.05. Nemzeti dalok. 13.30. Rádiózenekar. 17. Gramofon. 18. Rádiózenekar. 20.50. Nemzeti dalok tamburicán. 22.03. Hauser András hegedűversenye. 24.20. Cigányzene. — Bécs. 12.30. Machek zenekar. 16.25. Híres művészek gramofonon. 17.30. Wache Károly saját műveiből. 18. Wacek zenekar népszerű hangversenye. 20.35. Az atom dalai. 21.15. Weinberger: A pillangó c. 3 felv. operettje a Studióból. 23.15. Haupt zenekar tánczenéje. — Berlin. 17.30. Szórakoztató zene. 20. Szonáták. 21. Szórakoztató zene. 23.30—1.30-ig Géczy Barnabás tánczenekara. — Brüsszel. Flamaud adó. 21. Mozart. A varázsfuvola című operája. — Frankfurt. 18.05. Szórakoztató zene. 21.15. Strauss János: A királynő csipkekendője c. operettje. 23.50. Tánczene. — Hellsberg. 17.45. Fuvós zene. 21.05. Operettek keresztmetszete. Utána 1.30-ig tánczene. — Katowice. 16.05. Gramofon. 21.15. Könnyű zene. 23.10. Chopin művek. 23.50. Könnyű és tánczene. — Milano. 17.40. Gramofon. 17.50. Jazz. 20. Könnyű zene. 21.30. Gramofon. 22. Tarka est. 24. Vendéglői zene.

A szerkesztésért

STAUBER ISTVAN

felel.